

HAUGESUND KONTROLLUTVALG

MØTEINNKALLING

Dato: tirsdag 22. september 2020
Tid: kl. 14.00
Sted: Haugesund Rådhus, bystyresalen

Forfall meldes til: Haugaland kontrollutvalgssekretariat IKS tlf. 959 86 977
eller på e-post: post@kontrollutvalgene.no

Medlem som må melde forfall eller anser seg inhabil, må gi melding om dette så tidlig som mulig. Varamedlemmer vil bli innkalt særskilt. Saker merket *Unntatt offentlighet i medhold av off.l.*, sendes bare internt. Sakskartet legges ut på kommunens nettside og på www.kontrollutvalgene.no

Rogaland Revisjon IKS er invitert til å presentere selskapet fra kl. 14.00 til 14.30

SAKSLISTE:

24/20 Godkjenning av protokoll fra møtet 25.08.20

25/20 Valg av revisjon fra 01.07.21 – konkurransebasert eller interkommunalt samarbeid – 2. gangs behandling

26/20 Utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2024 med risiko- og vesentlighetsvurderinger – 1. gangs behandling

27/20 Oppdatert plan for orientering om enhetene og kommunale selskaper

28/20 Referat- og orienteringssaker

Eventuelt

Aksdal, 15.09.20

Gudvin Selsås (sign.)
Leder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

Kopi: Ordfører (møte- og talerett)
Revisor (møte- og talerett, unntatt i sak 25)
Kommunedirektør (invitert i sak 25)
Varamedlemmer (til orientering, unntatt 1. vara Jan Lothe og 1. vara Geir Jørgensen som kan møte fast)

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	22.09.20	24/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 25.08.20

Sekretariatets forslag til vedtak:

Protokoll fra møte i Haugesund kontrollutvalg 25.08.20 godkjennes.

Saksvedlegg: Protokoll fra kontrollutvalgsmøte 25.08.20

Saksorientering:

Vedlagt følger utkast til protokoll fra kontrollutvalgets møte 25.08.20 til godkjenning.

Protokollen er gjennomlest og godkjent av leder i etterkant av møtet og oversendt administrasjonen og bystyret til orientering. Det er ikke framkommet merknader til vedlagt protokoll.

Protokollen fra forrige møte godkjennes formelt i dette møtet, og utvalgsleder eller evt. møteleder vil så signere protokollen.

Aksdal, 15.09.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

HAUGESUND KONTROLLUTVALG**PROTOKOLL**

Tirsdag **25. august 2020** ble det avholdt møte i Haugesund kontrollutvalg under ledelse av utvalgets leder Gudvin Selsås.

MØTESTED:	Haugesund Rådhus, bystyresalen
MØTESTART/MØTESLUTT:	Kl. 14.00 – kl. 16.00
MØTENDE MEDLEMMER:	Gudvin Selsås (H), Kari Louise Mæland (Krf), Svein Abrahamsen (V), John Malvin Økland (H), Anna Kari Rasmussen (H), Gudrun Caspersen (Ap), Marte Lysaker (SV), Frank Hendrikse (MDG), Tor Inge Vormedal (Sp), Arne Sjursen (PP) og Camilla Klovning Strømø (Frp)
MØTENDE VARAMEDLEMMER:	1. vara Jan Lothe (H) og 1. vara Geir Jørgensen (R)
FORFALL:	Ingen
FRA SEKRETARIATET MØTTE:	Seniorrådgiver Odd Gunnar Høie, Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS
FRA REVISJONEN MØTTE:	Forvaltningsrevisor Magnus Heggen – KPMG AS, t.o.m. sak 22
FRA ADMINISTRASJONEN:	Kommunedirektør Ole Bernt Thorbjørnsen i sak 19
ANDRE SOM MØTTE	Havnedirektør Tore Gautesen og økonomisjef Kjersti J. Reinertsen fra Karmsund Havn IKS i sak 18
MERKNADER TIL INNKALLING:	Ingen
MERKNADER TIL SAKLISTE:	Ingen

FØLGENDE SAKER BLE BEHANDLET:**SAK 17/20 GODKJENNING AV PROTOKOLL 09.06.20****Sekretariatets innstilling:**

Protokoll fra møte i Haugesund kontrollutvalg 09.06.20 godkjennes.

Behandling i kontrollutvalget 25.08.20:

Utvalget hadde ingen merknader til protokollen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 25.08.20:

Protokoll fra møte i Haugesund kontrollutvalg 09.06.20 godkjennes.

SAK 18/20 ORIENTERING OM KOMMUNALE SELSKAPER – KARMSUND HAVN IKS

Sekretariatets innstilling:

Haugesund kontrollutvalg tar redegjørelsen fra havnedirektør Tore Gautesen og økonomisjef Kjersti J. Reinertsen om Karmsund Havn IKS til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 25.08.20:

Havnedirektør Tore Gautesen orienterte om selskapet. Økonomisjef Kjersti J. Reinertsen supplerte underveis.

Gautesen forklarte om selskapets ulike virksomheter. Karmsund Havn er en av landets største havner. Selskapet eies av seks kommuner (Karmøy, Haugesund, Tysvær, Bømlo, Sveio og Bokn), og er delegert myndighet til å behandle ulike saker på vegne av kommunene.

Han orienterte om selskapets styrende organer, plandokumenter og forretningsområder. Ifølge Gautesen er det størst risiko knyttet til investeringene i lufthavndrift (flyplassen). Selskapets generalforsamling er havnerådet, som blant annet godkjenner budsjetter og lånerammer.

Regnskap og budsjett pr. juli 2020 og regnskapet for 2019 ble presentert. Resultatet så langt i år var bedre enn for samme tid i fjor. Det var ventet et godt årsresultat også i år, til tross for coronasituasjonen og bortfall av cruisetrafikk. Dagens låneramme er på 800 millioner, av dette er ca. 650 millioner brukt. Selskapet har også lån gjennom datterselskaper. Investeringsraten er høy, noe som vil gi avkastning på lengre sikt.

I følge en ringvirkningsanalyse fra 2018 generer selskapet rundt 3000 arbeidsplasser i regionen.

Medlemmene fikk svar på spørsmål om blant annet investeringene i flyplassen, klima og miljøhensyn, ringvirkningsanalysen, låneforhold og fremtidsplaner.

Leder takket for en god og interessant orientering.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 25.08.20:

Haugesund kontrollutvalg tar redegjørelsen fra havnedirektør Tore Gautesen og økonomisjef Kjersti J. Reinertsen om Karmsund Havn IKS til orientering.

SAK 19/20 OPPFØLGING AV REVISJONSRAPPORT - «RUTINER FOR BEBOERMIDLER OG ANSETTELSESFORHOLD»

Sekretariatets forslag til vedtak og innstilling til bystyret:

Haugesund bystyret tar kommunedirektørens tilbakemelding om oppfølging av KPMG AS sin rapport «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold» til orientering.

Behandling i kontrollutvalget 25.08.20:

Leder innledet og viste til den skriftlige tilbakemeldingen som var vedlagt saken. Kommunedirektøren svarte på spørsmål om feriereiser på ansattes fritid og utarbeidelse av ROS-analyse. Utvalget var fornøyd med kommunedirektørens oppfølging.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 25.08.20 og innstilling til bystyret:

Haugesund bystyret tar kommunedirektørens tilbakemelding om oppfølging av KPMG AS sin rapport «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold» til orientering.

SAK 20/20 ARBEIDET MED OG PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL 2020-2024 – INNSPILL KNYTTET TIL RISIKO- OG VESENTLIGHETS-VURDERINGER – 2. GANGS BEHANDLING

Sekretariatets innstilling:

Haugesund kontrollutvalg har kommet med innspill til risiko- og vesentligvurderingene.

Forvaltningsrevisor vil innarbeide innspillene i arbeidet med risikovurderinger og i ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Haugesund kontrollutvalg tar saken opp til ny behandling i septembermøtet, for å prioritere de ulike prosjektene.

Behandling i kontrollutvalget 25.08.20:

Leder orienterte og viste til at de innsendte innspillene vil bli tatt med videre i analysearbeidet. Forvaltningsrevisor forklarte at risiko- og vesentlighetsvurderingene vil bli lagt fram i neste møte, sammen med utkast til Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Medlemmene skal i neste møte prioritere de ulike forslagene til prosjekter. Utvalgsleder oppfordret medlemmene til å tenke gjennom sine prioriteringer på forhånd.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 25.08.20:

Haugesund kontrollutvalg har kommet med innspill til risiko- og vesentligvurderingene.

Forvaltningsrevisor vil innarbeide innspillene i arbeidet med risikovurderinger og i ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

Haugesund kontrollutvalg tar saken opp til ny behandling i septembermøtet, for å prioritere de ulike prosjektene.

SAK 21/20 BUDSJETT FOR 2021 - KONTROLLARBEIDET I KOMMUNEN – KONTROLLUTVALGETS FORSLAG

Sekretariatets innstilling:

Haugesund kontrollutvalg fremmer forslag om budsjett for kontrollarbeidet i Haugesund kommune med en totalramme på **kr 1 770 000 ekskl. mva.** for 2021 fordelt med følgende:

Kontrollutvalget	kr	267 000
Kjøp av sekretærtjenester	kr	403 000
Kjøp av revisjonstjenester	kr	1 100 000

Behandling i kontrollutvalget 25.08.20:

Leder og sekretær orienterte kort om forslaget. Utvalget sitt budsjett til kjøp av revisjonstjenester har som kjent blitt redusert de senere årene. Gudrun Caspersen foreslo å legg ved oversikten over kostnader til revisjon pr. innbygger, som var tatt inn i sak 23, i saksfremlegget. Dette for å tydeliggjøre at Haugesund har lave kostnader til revisjon sammenlignet med kommunene i sør-fylket. Medlemmene sluttet seg til forslaget. Utvalget påpekte at bystyret må bli gjort kjent med utvalgets innstilling til budsjett og sluttet seg til innstillingen.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 25.08.20 og innstilling til bystyret:

Haugesund kontrollutvalg fremmer forslag om budsjett for kontrollarbeidet i Haugesund kommune med en totalramme på kr 1 770 000 ekskl. mva. for 2021 fordelt med følgende:

Kontrollutvalget	kr	267 000
Kjøp av sekretærtjenester	kr	403 000
Kjøp av revisjonstjenester	kr	1 100 000

SAK 22/20 REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 25.08.20

27. Statusrapport pr. august 2020
28. Innkalling til eiermøte i Karmsund Havn IKS 18.06.20
29. Innkalling til møte i havnerådet - Karmsund Havn IKS 04.08.20
30. Innkalling til generalforsamling i Haugesund Parkering Holding AS 09.06.20
31. Innkalling til representantskapsmøte i Haugaland Vekst IKS 12.06.20
32. Protokoll fra representantskapsmøte i HIM IKS 27.05.20
33. Protokoll fra representantskapsmøte i Interkommunalt Arkiv Rogaland IKS 10.06.20
34. Etiske retningslinjer for Haugesund kommune
35. «Kontrollutvalget kan kreve at kommunedirektøren stiller på møte» - Kommunal Rapport 17.08.20

Behandling i kontrollutvalget 25.08.20:

Svein Abrahamsen spurte om utvalget skulle sende observatører på ulike representantskapsmøter og generalforsamlinger til kommunale selskaper. Leder svarte at det var ønskelig, og at utvalget vil komme tilbake til dette.

Utvalget hadde ellers ingen kommentarer til referatsakene.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 25.08.20:

Referatsakene 27 – 35 blir tatt til orientering.

SAK 23/20 VALG AV REVISOR FRA 01.07.21 – KONKURRANSEBASERT ELLER INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Sekretariatets innstilling: ALTERNATIV A

Haugesund kontrollutvalg vil anbefale Haugesund kommune å velge interkommunalt samarbeid om levering av revisjonstjenester gjennom å søke opptak som eier i Rogaland Revisjon IKS fra 01.07.21.

Selskapet vil da bli kommunens oppdragsansvarlig revisor innen regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i årene framover.

Sak om innholdet i samarbeidsavtalen legges fram for utvalget før oppstart.

og innstilling til kommunestyret:

Haugesund bystyre velger å gå inn i et interkommunalt samarbeid om levering av revisjonstjenester gjennom å søke opptak som eier i Rogaland Revisjon IKS fra 01.07.21.

Selskapet vil da bli kommunens oppdragsansvarlig revisor innen regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i årene framover.

Rådmannen legger fram sak om den nye selskapsavtalen og finansiering av innskudd senere i høst eller på nyåret 2021.

ALTERNATIV B

Haugesund kontrollutvalg vil anbefale Haugesund kommune å fortsette og kjøpe alle revisjonstjenester i markedet gjennom å konkurranseutsette tjenesten i nytt anbud høsten 2020.

Kontrollutvalgssekretariatet knytter til seg nødvendig hjelp fra Innkjøpssamarbeidet på Haugalandet og økonomisjefen i kommunen ved utforming av konkurransegrunnlaget og ved evaluering av anbudene.

Sekretariatet forbereder sak til kontrollutvalget og kommunestyret våren 2021 om valg av revisor fra 01.07.21.

I konkurransegrunnlaget settes opp følgende tildelingskriterier:

- ☐ pris 35 %
- ☐ kvalitet 65 % (spesifiseres nærmere vedr. kompetanse, erfaring og løsningsforslag).

I fastdelen inngår hoveddel av regnskapsrevisor oppgaver, dvs. revisjon av årsregnskap, forenklet etterlevelseskontroll, diverse attestasjoner, spillemiddelregnskap, finansreglement, lån, beboerregnskap, EU-prosjekter, osv. (spesifiseres nærmere i konkurransegrunnlaget).

I timebetalt oppdrag inngår bestilling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Fullstendig beskrivelse av leveransen vil følge i «kravspesifikasjon».

Estimert verdi på avtalen er samlet 1,0 mill. kroner årlig. Total kontraktsverdi er ca. 4,0 mill. kroner.

Disse beløpene beror på estimer med bakgrunn i historiske tall og skal ikke medføre noen forpliktelse for oppdragsgiver eller rettigheter for tilbyder. Det tas forbehold om endringer i volum som følge av endrede økonomiske rammevilkår, prosjekter og kommunal aktivitet.

Rammeavtalen trer i kraft fra 01.07.21 og varer til 30.06.2025. Oppdragsgiver vil ha en opsjon på å forlenge avtalen i ytterligere 1 + 1 år, i henhold til de vilkår som er avtalt i kontrakten.

og innstilling til kommunestyret:

Haugesund bystyre velger å fortsette og kjøpe alle revisjonstjenester i markedet gjennom å konkurranseutsette tjenesten i nytt anbud høsten 2020.

Kontrollutvalgssekretariatet knytter til seg nødvendig hjelp fra Innkjøpssamarbeidet på Haugalandet og økonomisjefen i kommunen ved utforming av konkurransegrunnlaget og ved evaluering av anbudene.

Sekretariatet forbereder sak til kontrollutvalget og kommunestyret våren 2021 om valg av revisor fra 01.07.21 på bakgrunn av innkomne anbud.

Behandling i kontrollutvalget 25.08.20:

Leder innledet og foreslo å utsette saken til neste møte. Han foreslo videre å invitere Rogaland Revisjon IKS til neste møte, for å få bedre kjennskap til selskapet med tanke på om kommunen skal gå inn som deleier i selskapet. Utvalget sluttet seg til hans forslag.

Leder og sekretær svarte på spørsmål. Utvalget sluttet seg til det skisserte konkurransegrunnlaget. Dette vil være aktuelt å benytte dersom bystyret velger å ikke gå inn som deleier.

Enstemmig vedtatt i kontrollutvalget 25.08.20:

1. *Saken utsettes.*
2. *Haugesund kontrollutvalg inviterer Rogaland Revisjon IKS til neste møte 22.09.20 for en presentasjon av selskapet med tanke på at Haugesund kommune går inn som deleier.*
3. *Haugesund kontrollutvalg godkjenner følgende konkurransegrunnlag (i forhold til en eventuell anbudsrunde, dersom kommunen velger å ikke gå inn på eiersiden i Rogaland Revisjon IKS):*

I konkurransegrunnlaget settes opp følgende tildelingskriterier:

- ☐ pris 35 %
- ☐ kvalitet 65 % (spesifiseres nærmere vedr. kompetanse, erfaring og løsningsforslag).

I fastdelen inngår hoveddel av regnskapsrevisor oppgaver, dvs. revisjon av årsregnskap, forenklet etterlevelseskonsroll, diverse attestasjoner, spillemiddelregnskap, finansreglement, lån, beboerregnskap, EU-prosjekter, osv. (spesifiseres nærmere i konkurransegrunnlaget).

I timebetalt oppdrag inngår bestilling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Fullstendig beskrivelse av leveransen vil følge i «kravspesifikasjon».

Estimert verdi på avtalen er samlet 1,0 mill. kroner årlig. Total kontraktsverdi er ca. 4,0 mill. kroner. Disse beløpene beror på estimer med bakgrunn i historiske tall og skal ikke medføre noen forpliktelse for oppdragsgiver eller rettigheter for tilbyder. Det tas forbehold om endringer i volum som følge av endrede økonomiske rammevilkår, prosjekter og kommunal aktivitet.

Rammeavtalen trer i kraft fra 01.07.21 og varer til 30.06.2025. Oppdragsgiver vil ha en opsjon på å forlenge avtalen i ytterligere 1 + 1 år, i henhold til de vilkår som er avtalt i kontrakten.

EVENTUELT

Henvendelse fra innbyggere

Tor Inge Vormedal hadde fått en henvendelse fra en innbygger. Han etterlyste rutiner for hvordan henvendelser skal håndteres. Sekretær opplyste at han har en skriftlig veiledning om dette. Utvalget ønsket å få denne veiledningen fremlagt i neste møte.

Neste møte: tirsdag 22.09.20, kl. 14.00

Foreløpige saker: orientering fra Rogaland Revisjon IKS, presentasjon av Risiko- og vesentligvurdering, prioritering av prosjekt i nye planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, etterlevelseskontroll og uavhengighetserklæring fra revisor.

Haugesund/Aksdal, 25.08.20

Gudvin Selsås
Kontrollutvalgsleder

Odd Gunnar Høie
Utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Bystyret	14.10.20	
Kontrollutvalget	22.09.20	25/20
Kontrollutvalget	25.08.20	23/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Toril Hallsjø/Odd Gunnar Høie	033	

VALG AV REVISJON FRA 01.07.21 – KONKURRANSEBASERT ELLER INTERKOMMUNALT SAMARBEID – 2. GANGS BEHANDLING

Sekretariatets forslag til vedtak:

ALTERNATIV A

Haugesund kontrollutvalg vil anbefale Haugesund kommune å velge **interkommunalt samarbeid** om levering av revisjonstjenester gjennom å søke opptak som eier i Rogaland Revisjon IKS fra 01.07.21.

Selskapet vil da bli kommunens oppdragsansvarlig revisor innen regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i årene framover.

Sak om innholdet i samarbeidsavtalen legges fram for utvalget før oppstart.

og innstilling til bystyret:

Haugesund bystyre velger å gå inn i et **interkommunalt samarbeid** om levering av revisjonstjenester gjennom å søke opptak som eier i Rogaland Revisjon IKS fra 01.07.21.

Selskapet vil da bli kommunens oppdragsansvarlig revisor innen regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i årene framover.

Rådmannen legger fram sak om den nye selskapsavtalen og finansiering av innskudd senere i høst eller på nyåret 2021.

ALTERNATIV B

Haugesund kontrollutvalg vil anbefale Haugesund kommune å **fortsette og kjøpe alle revisjonstjenester i markedet** gjennom å konkurranseutsette tjenesten i nytt anbud høsten 2020.

og innstilling til bystyret:

Haugesund bystyre velger å fortsette og **kjøre alle revisjonstjenester i markedet** gjennom å konkurranseutsette tjenesten i nytt anbud høsten 2020.

Kontrollutvalgssekretariatet knytter til seg nødvendig hjelp fra Innkjøpssamarbeidet på Haugalandet og økonomisjefen i kommunen ved utforming av konkurransegrunnlaget og ved evaluering av anbudene.

Sekretariatet forbereder sak til kontrollutvalget og kommunestyret våren 2021 om valg av revisor fra 01.07.21 på bakgrunn av innkomne anbud.

Vedlegg:

- 1.Revisorforeningen – revisjon i kommuner
- 2.Revisorforeningen –kommuner med privat revisjon – 2019
3. Sammendrag - masteroppgave 2018 v/NHH om konkurranseutsatt revisjon

Behandling i møtet 25.08.20:

Haugesund kontrollutvalg gjorde følgende vedtak i møtet 25.08.20, sak 23/20:

1. *Saken utsettes.*
2. *Haugesund kontrollutvalg inviterer Rogaland Revisjon IKS til neste møte 22.09.20 for en presentasjon av selskapet med tanke på at Haugesund kommune går inn som deleier.*
3. *Haugesund kontrollutvalg godkjenner følgende konkurransegrunnlag (i forhold til en eventuell anbudsrunde, dersom kommunen velger å ikke gå inn på eiersiden i Rogaland Revisjon IKS):*

I konkurransegrunnlaget settes opp følgende tildelingskriterier:

- ☐ pris 35 %
- ☐ kvalitet 65 % (spesifiseres nærmere vedr. kompetanse, erfaring og løsningsforslag).

I fastdelen inngår hoveddel av regnskapsrevisor oppgaver, dvs. revisjon av årsregnskap, forenklet etterlevelseskonsroll, diverse attestasjoner, spillemiddelregnskap, finansreglement, lån, beboerregnskap, EU-prosjekter, osv. (spesifiseres nærmere i konkurransegrunnlaget).

I timebetalt oppdrag inngår bestilling av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Fullstendig beskrivelse av leveransen vil følge i «kravspesifikasjon».

Estimert verdi på avtalen er samlet 1,0 mill. kroner årlig. Total kontraktsverdi er ca. 4,0 mill. kroner. Disse beløpene beror på estimer med bakgrunn i historiske tall og skal ikke medføre noen forpliktelse for oppdragsgiver eller rettigheter for tilbyder. Det tas forbehold om endringer i volum som følge av endrede økonomiske rammevilkår, prosjekter og kommunal aktivitet.

Rammeavtalen trer i kraft fra 01.07.21 og varer til 30.06.2025. Oppdragsgiver vil ha en opsjon på å forlenge avtalen i ytterligere 1 + 1 år, i henhold til de vilkår som er avtalt i kontrakten.

Bakgrunn

Etter kommuneloven § 23-2 ligger det til kontrollutvalget å føre tilsyn og å påse at kommunen har en forsvarlig revisjonsordning. Videre, etter kommuneloven § 24-1, er det kommunestyret selv, etter innstilling fra kontrollutvalget, som avgjør om kommunen skal ansette egne revisorer, delta i interkommunalt samarbeid om revisjon eller inngå avtale med en annen revisor, dvs. at tjenesten konkurranseutsettes.

Haugesund bystyre vedtok i møtet 12.06.19, sak 41/19 følgende:

Haugesund bystyre vedtar å benytte seg av retten til å forlenge avtalen med 1 år med revisjonsselskapet KPMG AS om levering av revisjonstjenester til Haugesund kommune fram til 30.06.21.

Haugesund bystyre gir kontrollutvalget fullmakt til å utforme konkurransegrunnlaget og forberede sak om innkjøp av revisjonstjenester i 2020 med virkning fra 01.07.21.

Vedtaket hadde bakgrunn i bystyrevedtak i møtet 02.12.15, sak 104/15:

Haugesund bystyre velger revisjonsselskapet KPMG AS som kommunen sin revisor fra 01.07.16 til 30.06.20, og med opsjon for kommunen til å forlenge avtalen med 2 år.

Dagens avtale utløper neste år, så iverksettelse med anbudsarbeidet må starte i høst. Fra Rådmannsforum på Haugalandet er sekretariatet blitt informert om at Rogaland Revisjon IKS i februar har hatt møte med administrasjonen i Haugesund, Karmøy og Tysvær for å markedsføre sine tjenester og for å signalisere at de var interessert i en utvidelse av selskapet på eiersiden av kommunene på Haugalandet.

Lovverket er imidlertid slik at det er kontrollutvalget som må ta initiativ til forslag til endring av revisjonsordning og gi innstilling til kommunestyret, ikke rådmann eller økonomisjef.

I sak til junimøtene til Karmøy og Sveio kontrollutvalg om at kommende anbudsprosess var blitt forsinket på pga. koronapandemien i vår, vedtok Karmøy kontroll- og kvalitetsutvalget 17.06.20, sak 19/20 følgende:

Karmøy kontroll og kvalitetsutvalg tar sak om kommende anbudsprosess om levering av revisjonstjenester til Karmøy kommune fra 01.07.21 til orientering.

Karmøy kontroll og kvalitetsutvalg ber sekretariatet om å lage en saksutredning knyttet til valg av revisjonsordning til neste møte i august.

Utvalget var enig i at det ønsket å få en sak opp i neste møte om kostnader til revisjon opp mot andre kommuner, fordeler og ulemper med kjøp av revisjonstjenester i markedet (konkurranseutsetting) og en vurdering opp mot et interkommunalt samarbeid med mulig opptak i Rogaland Revisjon IKS.

Vedtaket i Sveio kontroll- og kvalitetsutval 22.06.20 var følgende:

Sveio kontroll- og kvalitetsutval ber sekretariatet om å lage eit saksframlegg knytte til val av revisjonsordning til neste møte i september, og om mogeleg invitere Rogaland Revisjon IKS til å presentere seg.

Sekretariatet har senere drøftet internt om Rogaland Revisjon bør gis anledning til å presentere seg da det gir selskapet en fordel i forhold til andre selskapene. Dersom utvalget ønsker en presentasjon mener sekretariatet at saken bør utsettes til septembermøtet, etter at utvalget i augustmøtet har blitt enig om hvilke spørsmål de ønsker å stille.

I budsjettokumentet etter bystyrets budsjettbehandling 05.12.18, sak 86/18 er det tatt inn følgende innspill:

Bystyret ber kommunedirektøren gå i dialog med nabokommunene med tanke på å inngå et samarbeid om et kommunalt revisjonssamarbeid.

Etter hva sekretariatet kjenner til var dette et innspill i budsjettdebatten fra Arbeiderpartiet. Innspillet har ikke litt fulgt opp videre etter hva sekretariatet kjenner til.

Kontrollutvalgslederne på Haugalandet ble i en e-post i juni 2020 gjort oppmerksom på Karmøy og Sveio sine vedtak og at sekretariatet forberedte en sak til utvalgene i august og september. Alle lederne har gitt tilbakemelding om at de ønsker saken på sakslisten.

Konkurransebasert revisjon

Haugesund kommune gikk ut av det interkommunale samarbeidet i 2005 og har konkurranseutsatt sine revisjonstjenester siden 2006. De andre Haugaland kommunene gikk ut i markedet fra høsten 2011 da en sak om interkommunalt revisjonssamarbeid mellom Haugaland Kommunerevisjon og Indre Hordaland Revisjonsdistrikt hadde strandet. Det var Karmøy kommune som gjennom sitt kommunestyrevedtak 14.12.10, sak 78/10 sa opp revisjonsavtalen med Kommunerevisjon Vest (som skulle være det nye navnet på revisjonssamarbeidet etter 01.01.12). Alle de øvrige åtte kommunene i § 27-samarbeidet Haugaland kommunerevisjon hadde da gjort vedtak om fusjonen. Sekretariatet startet anbudsprosessen senhøsten 2011, anbudsfrikt på nyåret og politisk behandling våren 2012. Selskapet Deloitte AS ble valgt som leverandør og de hadde avtale med kommunen fra 01.07.12 til 30.06.16.

Anbudsprosessen i 2015 hadde oppstart om våren og siste politisk behandling senhøsten 2015. Revisjonsselskapet KPMG AS ble da valgt for 4 år med mulighet for opsjon med 2 år.

Ved begge disse anbudsrundene var det kontrollutvalgene som godkjente konkurransegrunnlaget, uten at kommunestyret direkte hadde delegert oppgaven til utvalget. Ved spørsmål om bruk av opsjon eller ny anbudsrunde i fjor, ble denne fullmakten tatt inn i innstillingen fra kontrollutvalget til kommunestyret.

Konkurranseutsetting

Konkurranseutsetting av tjenester er en omfattende prosess. Konkurranses grunnlaget og tildelingskriteriene må utarbeides og godkjennes. Anbudet skal så kunngjøres i den nasjonale databasen Doffin og TED, avhengig av EØS-terskelverdi, med rette frister (minimum 45 dager). Tilbudene skal vurderes og innstilling utarbeides og legges fram for kontrollutvalget og deretter kommunestyret. Kontrakt må skrives ut i etterkant, etter at vedtak foreligger, og etter at karenstiden er utløpt.

Normalt vil tidsforløpet ved en slik anbudsprosess være opptil ¾ år. Ved den første anbudsprosessen i 2011-2012 var det oppstart senhøsten 2011, anbudsfrist på nyåret og politisk behandling våren 2012. Ved sist anbudsprosess var det oppstart våren 2015 og politisk behandling senhøsten 2015. Ved skifte av leverandør vil det for selskapene være behov for tid til opp- eller nedbemanning eller omrokking ca. et halvår i forkant av avtalen trer i kraft..

Første gang kommunen gikk ut i markedet i 2011 hastet det. Den gang ble det lagt opp til en avtaleperiode med 3 år og 1 år opsjon, og opsjonen ble senere benyttet. Neste anbudsrunde i 2015 kom valg av leverandør midt i overgangen mellom to kommunestyreperioder, dvs. «gammelt» kontrollutvalg og «nytt» kommunestyre.

Nåværende avtale er på 4 år og 2 år opsjon. Det skyldes at de innkjøpskyndige ga uttrykk for at revisjonsavtaler kunne strekke seg over flere år enn de normale 4 årene, fordi det er et fast oppdrag til fast pris. Signalene i dag er at dersom avtalen også inneholder opsjon på kjøp av forvaltningsrevisjon/eierskapskontroll, vil dette være et tjenestekjøp og avtaletiden bør da settes maksimalt til 4 år.

De fleste kommuner som har konkurranseutsatt sine revisjonstjenester (rundt 60 kommuner i 2018 og nå ca. 47 i 2020 etter siste kommunereform med kommunesammenslåinger), har avtale med samme revisjonsselskap om kjøp av regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Det har bakgrunn i en synergi/samvirke-effekt som revisorene kan benytte seg av når de legger fram forslag til aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjekt. Sekretariatet støtter dette, og vil ikke foreslå endring av denne praksisen.

Bergen kontrollutvalg har valgt å dele sine revisjonsoppdrag i to anbud, men disse oppdragene er svært store, da deres kjøp/budsjett årlig ligger på kr 6-8 mill. kroner til revisjon. Deres sekretariat (to jurister) mente også at det var mest hensiktsmessig å lyse ut konkurransen for alle revisjonsformene samtidig, men valgt arbeidsgruppe anbefalte likevel at de fortsatte med opplegget med å dele oppdraget opp i to kontrakter. Anbudet for regnskapsrevisjonstjenester ble sendt ut i våren 2020 og for forvaltningsrevisjonstjenester nå i høst 2020. Den siste avtalen løper ut 31.12.20, så prosessen er i gang.

Sekretariatet, sammen med innkjøpsansvarlig i Haugesund i 2011 og innkjøpsansvarlig i Tysvær i 2015, forberedte sakene til de ti (nå ni) kommunene og kontrollutvalgene gjorde sin innstillinger til kommunestyrene, sist altså høsten 2015.

Suldal kommune valgte i 2015 å bli medeier i Rogaland Revisjon IKS, og kjøper dermed **ikke sine** revisjonstjenestene i markedet. Det interkommunale selskapet i sørfylket vant deres anbud i 2011 og kontrollutvalget innstilte over kommunestyret senere på at kommunen skulle søke om å bli tatt opp som eier i selskapet.

I tillegg til sak om godkjenning i representantskapet, hadde alle eierkommunene også sak til kommunestyret om å godkjenne endring i selskapets vedtekter. Ved inntreden i selskapet var det krav om tilskudd til selskapets eierkapital, som den gang var på kr 50.000.

Anbudet til kommunene bør normalt ikke være felles, fordi loven krever at hvert kommunestyre gjør sitt eget valg av revisor. Av de ni kommunene på Haugalandet har pr i dag fire avtale med KPMG AS (Karmøy, Haugesund, Tysvær, Sauda) og fem kommuner med Deloitte AS (Vindafjord, Sveio, Etne, Bokn, Utsira).

Sekretariatet vil gjøre oppmerksom på at Time kontrollutvalg og Klepp kontrollutvalg i fjor likevel valgte å kjøre fellesanbud for revisjonstjenestene sine våren 2020. Det betyr at kommunestyrene måtte velge samme anbyder/leverandør basert på kontrollutvalgene sine innstillinger. Valgt anbyder var unntatt offentlighet til siste kommunestyre hadde behandlet saken.

For kommuneadministrasjonen og sekretariatet vil det alltid være en fordel med kontinuitet. Partene vil da være kjent med hverandre og det er etableres rutiner for samarbeidet. Samtidig kan det være bra med skifte av oppdragsansvarlige revisorer år om annet.

Imidlertid er det ikke sagt at det blir skifte av selskap ved hver anbudsrunde, da tjenesten ved konkurranseutsetting ofte bygger på valg av «*det økonomisk mest fordelaktige tilbud*» eller «*beste forhold mellom pris og kvalitet*». Så om kommunen er fornøyd med sin leverandør/revisor vil anbudet likevel medføre ny leverandør.

Sekretariatet skrev i opsjonssaken at ny anbudsrunde ville bli igangsatt ved at konkurransegrunnlaget ville bli lagt fram for kontrollutvalgene neste år, dvs. våren 2020 og at anbudsdokumentene lyst ut på forsommeren. Frist for innleverte tilbud ville da bli august og sak for kontrollutvalgene tidlig høst. Videre ville utvalgets innstilling så bli lagt fram for kommunestyret nov./des. 2020 og ny avtale med nåværende eller ny leverandør vil bli gjort gjeldende fra 01.07.21.

Pga. vårens koronapandemi har denne tidsplanen blitt noe forsinket.

Ny framdriftsplan

Sekretariatet ser nå for seg at hovedstrategien til konkurransegrunnlaget vil bli lagt fram for kontrollutvalgene i august/september og at anbudsdokumentene blir lyst ut i høst. Sekretariatet vil tilpasse arbeidet basert på hvilken innstilling utvalgene gir til et mulig interkommunalt samarbeid. Frist for innleverte tilbud ville da bli oktober/november og sak for kontrollutvalgene og kommunestyret på nyåret 2021 og ny avtale med ny (eller tidligere) leverandør vil bli gjort gjeldende fra 01.07.21.

Den nye revisorloven var forventet skulle bli vedtatt av Stortinget før sommeren og satt i kraft i løpet av høsten 2020. Koronapandemien har medført at Stortingets videre behandling av ny revisorlov er blitt utsatt. Finanskomiteen startet sin behandling av lovproposisjonen tidligere i år. Utsettelsen innebærer antakelig at ny revisorlov tidligst kan settes i kraft fra 1. januar 2021.

Konkurransegrunnlaget

Konkurransegrunnlaget har tidligere vært delt i tre deler. Første del omfattet hvilke kvalifikasjonskrav kommunen stiller til de som skulle levere inn anbud.

Det viktigste kravet som ble stilt var krav til autorisasjon som revisor, samt at firma som skulle levere inn anbud måtte ha de tekniske, økonomiske og faglige kvalifikasjonene som er nødvendig for å kunne revidere kommunen sine regnskap.

I den nye forskriften for kontroll og revisjon § 9 er det bl.a. satt følgende krav:

Kommunestyret og fylkestinget velger hvem som skal være regnskapsrevisor for hver av kommunens eller fylkeskommunens årsregnskaper og årsberetninger.

Den oppdragsansvarlige for regnskapsrevisjon etter kommuneloven skal ha en bachelor- eller mastergrad i regnskap og revisjon i samsvar med Finanstilsynets krav til registrert og statsautorisert revisor gitt med hjemmel i revisorloven, og i tillegg ha tre års praksis fra regnskapsrevisjon.

En person som var oppdragsansvarlig revisor i en kommune eller fylkeskommune 1. juli 2004, kan likevel fortsette som oppdragsansvarlig i den samme kommunen eller fylkeskommunen, selv om personen ikke oppfyller kravet i første punktum.

Tildelingskriterier

Blant dem som kan være relevant for kontrollutvalgene å drøfte, utenom det som mest er formaliteter som vil gjelde alle type innkjøp, er tildelingskriteriene.

Tildelingen skjer på grunnlag av hvilket tilbud som er det beste forholdet mellom pris og kvalitet, basert på visse kriterier.

Tildelingskriteriene ble ved forrige anbudsrunde vektet av utvalgene følgende:

- ✓ pris 60 %
- ✓ kvalitet 40 % (oppgaveløsning/forståelse av oppdraget/kompetanse/erfaring)

Bergen kommune og sekretariatet for Vestland fylkeskommune for tre kontrollutvalg (Tysnes Kvam og Samnanger) valgte i vår ved sine anbudsrunder å vekte følgende:

- ✓ pris 40 %
- ✓ kvalitet 60 % (oppgaveløsning 30 %, kompetanse/erfaring 30 %)

Austevoll kontrollutvalg valgte å legge større vekt på pris med følgende vekting:

- ✓ pris 75 %
- ✓ kvalitet 25 % (oppgaveløsning 12,5 %, kompetanse/erfaring 12,50 %)

Vestlandssekretariatet skal nå sette i gang ha anbudsrunder for fem andre kommuner, hvor de vil innstille på vekting 40/60 for pris og kvalitet.

Fra Rogaland kontrollutvalgssekretariat har vi fått opplyst at anbud på revisjonstjenester for Klepp kommune og Time kommune våren 2020 har tildelingskriteriene vært følgende:

- ✓ pris 35 %
- ✓ kvalitet 65 %

Utarbeidelse av konkurransegrunnlaget ble overlatt til sekretariatet og de innkjøpsansvarlige i kommunene, etter at de hadde hatt samtaler med kommuneadministrasjonen og økonomiavdelingene. Sakene var unntatt offentlighet fram til etter at kommunestyrene hadde gjort vedtak i juni (utsatt offentlighet).

Det har videre vært lagt opp til at det skal gis en fast pris på regnskapsrevisjonen med tilhørende attestasjoner, inkludert attestasjon av krav om momskompensasjon. Prisen skulle også inkludere oppmøte i kontrollutvalget og kommunestyret, jfr. kravspesifikasjon.

Det er nå viktig at etterlevelseskontroll som er nytt påseer-ansvar etter ny kommunelov tas med inn i den faste prisen.

For forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og granskninger har det vært bedt om en timepris som skulle være fast i anbudsperioden innenfor en stipulert timeramme. Denne timerammen har blitt satt basert på budsjetterte midler som kommunestyret har satt av til kontrollarbeidet i kommunen.

Sekretariatet vil anbefale, dersom utvalget velger å fortsette med konkurransebasert revisjon, at utarbeidelse av konkurransegrunnlaget blir delegert til sekretariatet og at sekretariatet knytter til seg nødvendig hjelp fra Innkjøpssamarbeidet på Haugalandet og økonomisjefen i kommunen ved utforming av konkurransegrunnlaget og ved evaluering av anbudene.

Sekretariatet vil da foreslå å benytte opplegget til Klepp og Time, hvor malene er tilgjengelig for sekretariatet. Selv om kvalitet ble og bør bli vektlagt mer denne gang, er det likevel ikke å legge skjul på at, etter poenggivning av anbudene, var det likevel laveste pris som var utslagsgivende for det selskapet fikk tildelt kontrakten. Fra 01.09.20 vil KPMG AS være leverandør av revisjonstjenester til Klepp og Time, mens de tidligere hadde Deloitte AS og Rogaland Revisjon IKS (på oppdrag).

Om Rogaland Revisjon IKS

Generelt

Rogaland Revisjon IKS er et interkommunalt selskap eid av 14 kommuner (før 17) og Rogaland fylkeskommune. Utenom Haugalandet, har altså fylkeskommunen og 14 av de totalt 16 kommunene i sørfylket valgt å være eiere av selskapet. De har i tillegg samarbeidsavtaler med fire andre enheter innen forvaltningsrevisjon og tilhørende rådgivning. Dette mener de gir en unik samling kompetanse i Norge.

De har 23 ansatte og er blant de største interkommunale selskapene i landet. De har et bredt spekter av ansatte med utdanning som siviløkonomer, jurist, statsvitere, sykepleier, sosiolog og tidligere barnevernsleder, i tillegg til statsautoriserte revisorer og registrerte revisorer med kommunal erfaring.

For Agder kommunerevisjon IKS er samarbeidet utvidet til å omfatte både regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Rogaland Revisjon IKS utfører også kvalitetskontroller på vegne av NKRF innen både regnskaps- og forvaltningsrevisjon.

For en nærmere presentasjon av selskapet og deres arbeidsmetodikk har de vist til at de kan komme å gi en presentasjon til kontrollutvalgene lik den som er gitt til administrasjonen i Haugesund, Karmøy og Tysvær.

De vil her komme inn på sine erfaringer fra tidligere prosjekter, hvordan bidra til forbedring og læring mellom kommunene. Blant annet har de arrangert fagdag for eierkommunene i etterkant av kommuneovergripende prosjekter.

Finansiering

Selv om Rogaland Revisjon IKS, ifølge eierstrategien, skal ha en fornuftig, stabil og trygg økonomi i selskapet, vises det til at det er ikke fortjeneste som er et mål i seg selv. Deres visjon er: «Vi skal forbedre offentlig sektor». I dette ligger leveranse av kostnadseffektive tjenester til eierne ihht. vedtatte budsjett fra kontrollutvalgene og timepris fastsatt av representantskapet.

Gjeldende timepris er kr 960,- for eiere, og denne prisen vil være uendret i 2021. Den er lavere enn dagens priser fra de andre revisjonsselskapene i markedet, men sekretariatet vil peke på at det er representantskapet som fastsetter selskapets budsjett og derigjennom også bestemmer hvor mye som kontrollutvalgene skal sette opp i sine budsjett. Som følge av kommunereformen har selskapet fått redusert sine inntekter fra tre kommuner i 2020, som utgjør et reduksjon på ca. 1,5 mill kr pr år. Ved opptak av nye kommuner vil selskapet kunne beholde og ytterligere styrke sin kompetanse ytterligere.

Rogaland Revisjon har som prinsipp å levere rimeligere tjenester til sine eiere enn til andre kommuner og virksomheter, f.eks. ved oppdrag vunnet gjennom anbud. Kommunenes eierskap innebærer også at maks 20 % av deres virksomhet kan være rettet mot andre enn eierne, slik at de kun i et begrenset omfang vil kunne delta i anbudsprosesser for å levere revisjonstjenester til kommunene på Haugalandet.

Rogaland Revisjon leverer tilbud basert på en vurdering av at dette gagnar eierne/kommuner i samme region, om det er oppdrag som styrker deres kompetanse eller lignende. Leveranser til andre enn eierne vil bidra til å finansiere en styrking av kompetansemiljøet til fordel for eierne eller gå til å styrke egenkapitalen – som også vil komme eierne til gode.

Innskudd

Ved opptak av Suldal kommune i 2016 ble innskuddet beregnet etter innbyggertall og ble lagt på omtrent det samme nivå som for de opprinnelige eiere. Suldal gikk da inn med kr 50 000. Rogaland Revisjon IKS forutsetter at samme prinsipp vil ligge til grunn for innskuddsberegningene. Fra selskapet har sekretariatet fått oppgitt at innskuddsbeløpene vil komme ca. (avrundet til nærmeste 1000 kr):

Karmøy kommune	382 000
Haugesund kommune	339 000
Tysvær kommune	100 000
Vindafjord kommune	79 000
Sveio kommune	52 000
Sauda kommune	42 000
Etne kommune	37 000
Bokn kommune	8 000

Utsira kommune	2 000
Sum ny innskutt EK (egenkapital)	1 041 000
Innskutt EK fra tidligere	4 050 000
Sum innskutt EK etter eventuelt opptak av nye eiere	5 091 000

Innskuddet fra kommunen skal føres i investeringsregnskapet og balanseføres. Innskuddet vil altså ikke belastes driften.

Prosessen for å bli eier

I korte trekk vil det være kontrollutvalgene som avgir innstilling – og opp til kommunestyrene å søke om opptak. Søknadene vil, ifølge Rogaland Revisjon, undergis en relativt rask behandling av styret og representantskapet i Rogaland Revisjon IKS. Deretter vil selskapsavtalen oppdateres/godkjennes gjennom vedtak i kommunestyrene i de øvrige eierne, samt i fylkestinget. I tillegg tiltrer nye medlemmer samarbeidsavtalen – som ligger i bunn. Rogaland Revisjon IKS vil sørge for korrekt registrering i Foretaksregisteret når de nødvendige vedtakene er på plass. Øvrige eiere har gitt uttrykk for en positiv holdning til å ta opp nye medeiere.

Ettersom det er flere kontrollutvalg som vil få seg forelagt sak om eierskap i Rogaland Revisjon IKS som et alternativ – er det på det nåværende tidspunkt litt vanskelig å forutsi hvor lang tid en slik prosess vil ta, men erfaringsmessig vil det gå ta sin tid etter at søknadene fra nye deltakere foreligger i form av kommunestyrevedtak, men vil bli fulgt opp.

Selskapsavtalen og samarbeidsavtalen er tilgjengelig på selskapets hjemmeside: <https://www.rogaland-revisjon.no/viktige-dokumenter/>

Selskapet har anbefalt at det tas kontakt med seniorrådgiver Sidsel Haugen i Sandnes kommune, d hun leder eierskapsgruppen for kommunene i Sør-Rogaland og er en autoritet på spørsmål vedrørende kommunal eierskapsstrategi. Sekretariatet har ikke funnet behov for det.

Studie om konkurranseutsetting av kommunal revisjon

To studenter ved NHH skrev våren 2017 sin masteroppgave om fordeler og utfordringer ved konkurranseutsetting av kommunal revisjon. De intervjuet åtte kontrollutvalgssekretariater, som hadde erfaring med å konkurranseutsette revisjon.

Det de fant var at kommuners kostnader til “kontroll og revisjon” reduseres ved konkurranseutsetting, men at dette kan skyldes kostnadsflytting, at regnskapsrevisjonen reduseres i omfang og at kommunene bestiller mindre forvaltningsrevisjon. Det blir da vanskelig å sammenligne mellom «ny» og «gammel» revisjon.

De fant samtidig at kvaliteten på forvaltningsrevisjon er lik eller blir litt bedre. Regnskapsrevisjonen er enten lik eller reduseres noe etter konkurranseutsetting.

De undersøkte også transaksjonskostnader ved konkurranseutsetting, hvor funnene viste at disse kostnadene er relativt høy grunnet høy usikkerhet. Bak disse kostnadene ligger bl.a. mye arbeid/ressurser lagt ned av sekretariatet, innkjøpsansvarlige, politisk sekretariat, de folkevalgte og administrasjonen som følge av jevnlig skifte av selskaper.

Fra sammendraget vil sekretariatet trekke fram følgende:

Vi finner det som en utfordring ved konkurranseutsetting at kommunen må gå fra en mer relasjonell og tillitsbasert kontrakt, til en konvensjonell kontrakt. Flere informanter uttrykker at det er vanskelig å definere og måle kvalitet.

Vedlagt saken følger sammendraget av oppgaven som vedlegg 1. Hele oppgaven kan leses via <http://hdl.handle.net/11250/2452305>

Kostnader ved revisjon

Det er vanskelig å forutsi kostnadene ved kjøp av revisjonstjenester i markedet. Kostnadene blir først klart når konkurransen er gjennomført. Man må for eksempel i forkant være oppmerksom på hva som inngår i tilbudet og hva som evt. senere kommer som ekstras fakturering i tillegg, som ofte er mer kostbart og til en høyere timepris. De enkelte revisjonsselskapene kan også ha ulik praksis på hvordan de arbeider og framskaffer dokumentasjon og nødvendig revisjonsgrunnlag. Variasjoner på dette området gjør det også vanskelig å synliggjøre hele kostnadsbildet.

Ved anbud vil reglene for offentlige anskaffelse gjelde, med de krav og frister som her er satt. Erfaring viser at denne type kjøp er tidkrevende og krever spesialkompetanse.

KOSTRA-tall ang. funksjon 110 (kontroll og revisjon) gir ikke det rette bildet for å sammenligne revisjonsutgiftene med andre kommuner, da det her skal føres utgifter knyttet til kontrollutvalgene (frikjøp, godtgjørelse, kurs osv.) og kostnader med sekretariattjeneste, i tillegg til de rene revisjonskostnadene.

Forskjeller mellom kommuner vil ha betydning for pris og kostnader, slik som kommunestørrelse, kommuneorganisering (antall innbyggere, kommunale foretak m.m., antall attestasjoner osv. og antall timer avsatt til forvaltningsrevisjoner og selskapskontroll/eierskapskontroll. For kommunene på Haugalandet varierer budsjetterte timer fra 70 timer til 700 timer pr år eller ingen eller to prosjekter pr år).

Denne oversikten viser at de budsjetterte kostnadene for kommunene på Haugalandet til revisjon i 2013, 2018 og 2020 og regnskapstall for 2019:

	Budsjett 2013 (vedtatt av KST)	Budsjett 2018 (vedtatt av KST)	Regnskap 2019	Budsjett 2020 (vedtatt av KST)	Folketall pr 01.01.20	Kostnad pr innbygger 2020
Karmøy	1 026 000	1 060 000	880 404	1 115 000	42.186	26,43
Haugesund	1 020 000	861 000	829 896	837 000	37.357	22,40
Tysvær	400 000	510 000	478 203	535 000	11.065	48,35
Vindafjord	400 000	435 000	416 249	440 000	8.714	50,49
Sveio	300 000	400 000	428 615	421 000	5.766	73,01
Sauda	375 000	410 000	446 293	440 000	4.595	108,32
Etne	365 000	380 000	395 032	404 000	4.062	99,45
Bokn	158 000	180 000	194 405	260 000	852	305,16
Utsira	133 000	206 000	80 453	215 000	198	1085,85
Suldal	592 000	670 000	735 264	855 000	3.804	224,76

Kontrollutvalgene utarbeider forslag til budsjett for kontrollarbeidet. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjett til formannskapet og administrasjonen har ikke anledning til å kutte i forslaget, da utvalgets innstilling bare kan bli redusert av kommunestyret.

Hver enkelt får trekke sin konklusjon om budsjettstørrelse og/eller budsjettutvikling.

Her er en oversikt som viser de budsjetterte kostnadene for kommunene i sørfylket til revisjon i 2018 og 2020 og regnskapstall for 2019:

	Budsjett 2018	Budsjett 2019	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Folketall pr 01.01.20	Kostnad pr innb. 2020
(Nye) Stavanger	4 966 000	5 444 000	6 068 128	6 869 000	143.574	47,85
(Nye) Sandnes	2 400 000	2 774 400	2 890 410	3 907 000	79 537	49,12
Sola	989 000	1 104 000	1 88 304	1 200 000	27 153	44,19
Klepp (konkurr.)	850 000	740 000	795 424	804 000	19 588	41,04
Hå	727 000	816 000	665 040	912 000	18 991	48,02
Time (konkurr.)	593 000	602 000	587 434	800 000	18 916	42,29
Eigersund	746 000	823 000	954 240	917 000	14 811	61,91
Strand	748 000	845 000	800 640	907 200	12 968	69,95
Gjesdal	727 000	811 200	765 000	907 200	12 002	75,58
Randaberg	740 000	825 600	901 680	921 600	11 221	82,13
(Rennesøy)	740 000			-----	Ca 4 900	
Sokndal	439 000	444 000	521 480	489 600	3.804	128,70
Hjelmeland	595 000	625 000	682 808	691 800	2 574	268,76
Lund	391 000	437 000	462 960	436 800	3 202	136,41
Finnøy	401 000			-----	Ca 3 200	
Bjerkreim	535 000	403 000	369 840	460 800	2 787	165,33
Forsand	430 000			-----	Ca 1 200	
Kvitsøy	288 000	321 600	302 400	379 200	517	733,46

Sekretariatet har måtte gå inn i hvert enkelt kontrollutvalg sine saker og årsmeldinger for finne tallene, da Rogaland kontrollutvalgssekretariat ikke har en samlet oversikt. Det tas forbehold om mulige feil og endringer fra revisjonens budsjett, kontrollutvalgets innstilling og endelig kommunestyrevedtak.

Sekretariatets vurderinger

Dette har blitt lang saksutredning, men det skyldes at saksområdet er komplekst. Spesielt offentlige anskaffelser er etter hvert blitt et eget fagområde. Det finnes ikke en rett anbefaling. Kommunene er her for ulike, men har likevel store fellestrekk.

Sekretariatet pleier å legge fram én innstilling til utvalget, men i denne saken mener vi at denne saken har en så politisk karakter at vi ikke vil fremme vårt syn. Videre har saken konsekvenser knyttet til sekretariatets arbeidsområde, slik at sekretariatet velger å legge fram to alternative innstillinger som utvalget må ta stilling til, før sak legges fram for kommunestyret. Det vises igjen til kommuneloven § 24-1 om at det er kommunestyret selv som fastsetter revisjonsordning etter innstilling fra kontrollutvalget.

Vi har ikke vært innom alternativet med å ansette egen revisor, da det er ikke er særlig utbredt og avvirket i de fleste kommuner for lenge siden. I dag er det bare de store kommunene som Oslo, Trondheim og Bærum som har egen «stedlig» kommunal revisjon. Sekretariatet ser det ikke som et aktuelt alternativ for kommune på Haugalandet.

Revisjonsarbeidet vil, uavhengig av hvilken ordning som velges, være styrt av detaljerte forskrifter, metoder og standarder, med konkrete krav til utdanning og praksis for revisor, slik at valget vil ofte basere seg på hvert enkelt medlem/folkevalgte sitt ideologiske grunnsyn.

Aksdal, 18.09.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

revisorforeningen

Revisjon i kommuner

Kommuner og fylkeskommuner kan fritt velge revisjonsordning – offentlig eller privat.

Revisjon

Nærmere 50 norske kommuner og en fylkeskommune har valgt privat revisjonsordning. Og erfaringene er gode. Mange opplever å ha fått både bedre og billigere revisjon enn tidligere.

Hvordan konkurranseutsette?

Hovedpunktene i prosessen for konkurranseutsetting av revisjonstjenester er:

- Prinsippvedtak i kommunestyret om konkurranseutsetting etter innstilling fra kontrollutvalget
- Innhenting av anbud på kjøp av revisjonstjenester (der også eksisterende revisjon kan delta)
- Eventuelt valg av revisor
- Eventuell avvikling av eksisterende revisjonsordning

De fleste kommuner har interkommunal revisjonsordning (IKS). Om en kommune ønsker å gå ut av et IKS, må de formelle kravene i IKS-loven § 30 følges. Den enkelte deltaker kan med ett års skriftlig varsel si opp sitt deltakerforhold i selskapet og kreve seg utløst av dette. Ettårs fristen er ikke til hinder for at ny revisor velges, men deltakelsen i IKS-et medfører forpliktelser i oppsigelsesperioden.

Veileder offentlige anskaffelser

Kommunens innkjøp av revisjonstjenester faller inn under lov om offentlige anskaffelser. Nærings- og fiskeridepartementet har utarbeidet en veileder til reglene om offentlige anskaffelser.

revisorforeningen

Kommuner med privat revisjon

Nedenfor finner du en liste over norske kommuner og fylker som har valgt et privat revisjonsselskap som revisor.

Publisert: 20.01.2019

Revisjon

Disse kommunene har pr. februar 2019 valgt privat revisor:

<u>Alver</u>	<u>Nesna</u>
<u>Asker</u>	<u>Nordre Follo</u>
<u>Askøy</u>	<u>Nærøysund (?)</u>
<u>Aurland</u>	<u>Rana</u>
<u>Austevoll</u>	<u>Rendalen</u>
<u>Bergen</u>	<u>Ringebu</u>
<u>Bjørnafjorden</u>	<u>Samnanger</u>
<u>Bokn</u>	<u>Sauda</u>
<u>Bømlo</u>	<u>Stord</u>
<u>Etne</u>	<u>Sveio</u>
<u>Fitjar</u>	<u>Sør-Fron</u>
<u>Frogn</u>	<u>Tynset</u>
<u>Færder</u>	<u>Tysnes</u>
<u>Hadsel</u>	<u>Tysvær</u>
<u>Halden</u>	<u>Tønsberg</u>
<u>Haugesund</u>	<u>Utsira</u>
<u>Hole</u>	<u>Vaksdal</u>

<u>Karmøy</u>	<u>Vestby</u>
<u>Klepp</u>	<u>Vestland Fylkeskommune</u>
<u>Kvam</u>	<u>Vindafjord</u>
<u>Kvinnherad</u>	<u>Voss herad (?)</u>
<u>Lier</u>	<u>Øksnes</u>
<u>Lurøy</u>	<u>Øygarden</u>
<u>Lærdal</u>	

Det skjer løpende endringer i kommunenes revisjonsordninger. Vet du om endringer som ikke fremgår av listen, tips oss gjerne på post@revisorforeningen.no

Konkurransetsetting av kommunal revisjon

En studie om fordeler og utfordringer ved konkurransetsetting – masteroppgave v/NHH

Tor Erling Rysstad Skinnarland og Henrik Døvik Stavnes

Bergen våren 2017

Sammendrag

Vi har i denne masterutredningen undersøkt konkurransetsetting av kommunal revisjon. Oppgaven er skrevet høsten 2016 og våren 2017. I 2004 ble det åpnet for konkurransetsetting av kommunal revisjon og i skrivende stund har 51 kommuner valgt å ta i bruk denne muligheten.

Denne studien drøfter fordeler og utfordringer kontrollutvalgssekretariater erfarer ved at kommunen benytter seg av konkurransetsetting. Oppgaven gjør rede for relevant teori på feltet og hva tidligere studier sier om temaet.

Vi har intervjuet åtte kontrollutvalgssekretariat, som hver bistår i gjennomsnitt et tosifret antall kommuner i kontakt med revisjon. Studien har et eksplorerende design i den forstand at informasjon underveis i prosessen har styrt hvilke retninger som har blitt valgt, det vil si hva som har blitt undersøkt nærmere. De kvalitative funnene fra informantene komplementeres med kvantitative data på kostnader som vi har undersøkt. Vi benytter oss av regresjonsanalyse for å si hvorvidt kostnadene endres ved konkurransetsetting.

Vi finner at kommuners kostnader til "kontroll og revisjon" reduseres ved konkurranseutsetting. Dette kan skyldes kostnadsflytting, at regnskapsrevisjonen reduseres i omfang og at kommunene bestiller mindre forvaltningsrevisjon.

Vi finner samtidig at kvaliteten på forvaltningsrevisjon er lik eller blir litt bedre og at regnskapsrevisjonen er enten lik eller reduseres noe etter konkurranseutsetting. Vi undersøkte også transaksjonskostnader ved konkurranseutsetting, hvor funnene våre viser at denne kostnaden er relativt høy grunnet høy usikkerhet.

Vi finner det som en utfordring ved konkurranseutsetting at kommunen må gå fra en mer relasjonell og tillitsbasert kontrakt, til en konvensjonell kontrakt. Flere informanter uttrykker at det er vanskelig å definere og måle kvalitet i revisjon og derfor oppstår det en viss usikkerhet ved å gå fra IKS til private selskaper.

Som et bakteppe for studien har vi stilt et spørsmål om hvorfor ikke flere kommuner konkurranseutsetter når det later til å redusere kostnadene. Ut ifra drøftingen i utredningen virker det som at usikkerheten ved konkurranseutsetting er det mest sannsynlige svaret på det spørsmålet.

Lenke

<http://hdl.handle.net/11250/2452305>

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget		
Kontrollutvalget	22.09.20	26/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

UTKAST TIL PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL 2020-2024 MED RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERINGER – 1. GANGS BEHANDLING

Sekretariatets forslag til vedtak:

Haugesund kontrollutvalg tar KPMGs risiko- og vesentlighetsvurderinger til bruk i ny plan for forvaltningsrevisjon og plan for eierskapskontroll for 2020-2024 til orientering.

(Utvalget har følgende innspill: ...../disse endringene/tillegg til utkast til planene.)

Haugesund kontrollutvalg er enig om å prioritere/rangere følgende tema innen forvaltningsrevisjon de neste fire år:

1. ....
2. ....
3. osv.

Haugesund kontrollutvalg er enig om å prioritere/rangere følgende tema/selskap for eierskapskontroll:

1. ....
2. ....
3. osv.

Utvalget tar saken opp til ny behandling i oktobermøtet der de foreslåtte prosjektene er innarbeidet i planen.

Vedlegg:

1. Risiko- og vesentlighetsvurdering for Haugesund kommune, utarbeidet av KPMG AS
2. Utkast til Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024, september 2020
3. Utkast til Plan for eierskapskontroll 2020-2024, september 2020.

Saksorientering:

Kontrollutvalgene skal i tråd med ny kommunelov § 23.2 annet ledd «*minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner*» og etter kommunelov § 23-4 «*utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres.*»

Ny plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er det kommunestyret selv etter innstilling fra kontrollutvalget som skal vedta. Planen «*baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper*».

Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

KPMG AS ble engasjert av Haugesund kontrollutvalg i møtet 26.11.19, sak 33/19 til å lede arbeidet med å utarbeide risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunen og å komme med utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2024. Mandatet ble beskrevet i egen prosjektplan.

Workshopen, som det var invitert til 17.03.20, ble som kjent avlyst pga. de igangsatte koronatiltakene fra regjeringen. Workshopen skulle være en viktig del av prosessen for å komme med innspill til ny analyse og plan. Det innebærer at analysedokumentet ble noe forsinket.

Utvalget behandlet saken i møtet 09.06.20, sak 14/20 og var enige om at hvert medlem skulle sende inn skriftlige innspill til analysen og planen til neste møte.

I møtet 25.08.20, sak 20/20 ble saken behandlet på nytt. Alle medlemmene hadde sendt inn skriftlige innspill/forslag i forkant av møtet. Alle forslagene er tatt inn i sak 20/20.

Forvaltningsrevisor tok med seg innspillene i det videre arbeidet, og disse er nå tatt inn i utkastet til risiko- og vesentlighetsvurderingene og forslag til planer.

Risiko- og vesentligvurderingene er vedlagt saksdokumentene som vedlegg 1.

Dette analysedokumentet er et verktøy – som sammen med kontrollutvalgets egne vurderinger skal legges til grunn for prioritering av aktuelle prosjekter i planen. Det er utvalget som prioriterer og vurderer de ulike risikoområdene og avgjøre hvilke område som skal bli gjenstand for forvaltningsrevisjon.

Utkast til Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024 og utkast til Plan for eierskapskontroll 2020-2024, september 2020 følger som vedlegg 2 og 3.

I perioden 2012 - 2016 ble følgende revisjonsprosjekter gjennomført:

Økonomisk sosialhjelp

Boligforvaltningen

Arbeidsmarkedsbedriftene

Oppfølging av sykefravær

Gransking av Uni-K med datterselskaper

Filmkraft Rogaland AS (selskapskontroll)
Haugaland Kraft AS og Haugaland Næringspark AS (selskapskontroll)
Samhandling mellom skoler og PPT og vurdering av behov for spesialundervisning
Opplæringstilbudet til minoritetsspråklige elever

Planen for 2016 - 2020

I plan for forvaltningsrevisjon var følgende prosjekter prioritert i gruppe 1:

- ~~1. Forvaltningsrevisjon av internkontroll innen tekniske tjenester og byggesaksbehandling – våren 2017~~
- ~~2. Forvaltningsrevisjon av medisinhåndtering - våren 2018~~
- ~~3. Forvaltningsrevisjon av vedlikehold av kommunale bygg - høsten 2018~~
- ~~4. Forvaltningsrevisjon av flyttemønstre og konsekvensene av å være et regionsenter - Rapport om Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet –våren 2019~~
5. Forvaltningsrevisjon av barnevern – bestilt 2020

Revisjon av «Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold» ble gjennomført i 2019.

Følgende prosjekter ble uprioritert i gruppe 2:

- Forvaltningsrevisjon av innkjøp
- Forvaltningsrevisjon av internkontroll
- Forvaltningsrevisjon av eiendomsforvaltningen og kommunens leiekontrakter
- Forvaltningsrevisjon av helse og omsorg

I Plan for selskapskontroll 2016-2020 er følgende prosjekter prioritert:

1. Eierskapskontroll - kommunens forvaltning av eierskapsporteføljen
2. ~~Karmsund Havn IKS~~ – våren 2018
3. Haugesund Stadion AS
4. Haugaland Vekst IKS

Plan 2020 - 2024

I forslag til ny plan har revisor, etter innspill fra administrasjon og utvalg, i del 2 i utkast til plan foreslått følgende tema blir valgt ut for forvaltningsrevisjon i perioden 2020-2024 (i uprioritert rekkefølge):

Strategisk risiko

- Kompetanse og rekruttering
- Beredskap, hendelser og katastrofer
- Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima

Operativ risiko

- Opplæring i skolen
- Sikkerhet i hjemmetjenesten
- Enhet for psykisk helse og rus
- Psykisk helse blant barn og unge
- Investerings
- Funksjonshemmedes levekår

- Sykefravær
- Vann og avløp
- Sykkel- og trafikksikring

Regulatorisk risiko

- Personvern og informasjonssikkerhet
- Opplæringsloven § 9a
- Offentlige anskaffelser
- Ansettelsesprosesser
- Tilskudd til frivillige organisasjoner
- Skader, vold og trusler oppvekst

Forvaltningsrevisjon i selskap

- Karmsund Havn IKS
- Haugaland Kraft AS
- Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS
- Krisesenter Vest IKS

Nærmere begrunnelse for valgene finner en under hvert av temaene i planen.

Planen bør inneholde minimum 8 - 10 prosjekter, da årlige budsjettmidler tilsier at det blir gjennomført ca. to – tre prosjekter pr år.

I utkast til **plan for eierskapskontroll** har revisor foreslått følgende tema og selskaper blir valgt ut for revisjon i perioden 2020-2024 (i uprioritert rekkefølge):

- Generell eierstyring
- Haugaland Kraft AS
- Karmsund Havn IKS
- Haugaland Vekst IKS
- Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS
- Universitetsfondet for Rogaland AS

Også her må utvalget prioritere hvilke prosjekter de mener er mest aktuelt i kommende periode.

Videre saksgang

Når kontrollutvalget ser seg ferdig med prioriteringene i planen vil den være klar for oversending til bystyret for sluttbehandling. Fristen er ifølge loven *senest innen utgangen av året*, dvs. 31.12.20. Dette blir tolket slik at bystyret kan om nødvendig behandle saken på nyåret, så lenge utvalget har gjort sitt vedtak innen fristen.

Planen skal vedtas av bystyret, men det kan delegeres til kontrollutvalget å foreta endringer i planperioden. I tidligere planer er dette anbefalt og slik fullmakt er blitt gitt. Slik hjemmel er gitt i kommuneloven § 23-3 siste setning. I løpet av fire år har det vist seg at det kan være nyttig med omprioritering av prosjektene.

Planperioden går ett år ut over kommunestyreperioden, da ny plan ikke vil bli vedtatt av kommunestyret før til høsten etter valget.

Bestilling av forvaltningsrevisjoner skal skje med utgangspunkt i den plan som bystyret vedtar, og den budsjettammen kontrollutvalget har til rådighet. Det betyr at utvalget normalt kan bestille ett prosjekt pr år.

Aksdal, 15.09.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Risiko- og vesentlighetsvurdering

Vedlegg til Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2024
Haugesund kommune

September 2020

www.kpmg.no

Innhold

1. Bakgrunn og formål	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Formål	1
1.3 Framgangsmåte og involvering	1
2. Oppsummerende risikovurdering	2
3. Kommunen sitt eierskap	8
3.1 Selskap som er omfattet av kommuneloven § 23-6, første ledd	8
3.2 Vertskommunesamarbeid	16
3.3 Samarbeidsorgan	16
3.4 Andre selskap hvor kommunen har eierinteresser	17
4. Risiko- og vesentlighetsvurdering - av kommunen sin virksomhet	18
4.1 Strategisk risiko	18
4.2 Operativ risiko	19
4.3 Regulatorisk risiko	23
4.4 Forvaltningsrevisjon i selskap	25
5. Risiko- og vesentlighetsvurdering – av kommunen sitt eierskap	27
5.1 Generell eierstyring	27
5.2 Selskap identifisert for eierskapskontroll	27
Vedlegg 1 Framgangsmåte og involvering	29
Teoretisk fundament	29
Prosess	30

1. Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn

Etter kommuneloven § 23-3, andre ledd, skal kontrollutvalget minst en gang i valgperioden utarbeide en plan som viser hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner innenfor. Videre går det fram av kommuneloven § 23-4, andre ledd, at kontrollutvalget også i løpet av valgperioden skal utarbeide en plan som viser hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planene skal utarbeides senest innen utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert og skal baseres på risiko- og vesentligvurderinger av kommunen sin virksomhet, kommunen sine selskap og kommunen sitt eierskap.

Kontrollutvalget i Haugesund kommune bestilte i møtet 26.11.2019, sak 33/19, en risiko- og vesentlighetsvurdering fra KPMG som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, som skal gjelde i perioden 2020-2024.

1.2 Formål

Formålet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å identifisere hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i fireårsperioden 2020-2024.

KPMG har gjennomført en analyse av risiko og vesentlighet i Haugesund kommune. Denne analysen vil presentere identifiserte områder i den kommunale virksomheten og i selskap som er knyttet til kommunen, hvor det er risiko for vesentlige avvik og hvor alvorlige konsekvensene av disse avvikene vil være. Analysen danner grunnlag for kontrollutvalget sin prioritering av områder som kan være gjenstand for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll i planperioden og kontrollutvalget sin innstilling til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Planene blir vedtatt i kommunestyret.

Basert på planene vil kontrollutvalget få gjennomført enkeltstående forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Det er ved bestilling av enkeltstående revisjoner at tema spisses og operasjonaliseres i konkrete gjennomføringsplaner for revisjonen. Risiko- og vesentlighetsvurderingen identifiserer først og fremst områder for forvaltningsrevisjon. I planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll går det fram tema som *kan* være aktuelle tema innenfor de identifiserte områdene. Det er ved bestilling av enkeltstående prosjekt at en endelig spisser og operasjonaliserer hvilke temaer som skal være gjenstand for revisjon og hvilke problemstillinger revisjonen skal svare på.

1.3 Framgangsmåte og involvering

Vi har gjennomført en prosess som har inkludert samspillet med ulike deler av kommunen; administrasjon, hovedverneombud og politikere fra kontrollutvalg og kommunestyre.

Arbeidet har vært delt i tre hovedbolker:

1. Kartlegge og forstå kommunen
2. Arbeidsmøte med kommunen for å etablere og verifisere mulige områder for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll
3. Dokumentere analysen

For en mer detaljer beskrivelse av framgangsmåten, se vedlegg 1.

2. Oppsummerende risikovurdering

I den følgende tabellen oppsummerer vi de identifiserte områdene som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon og/eller eierskapskontroll¹, med tilhørende vurdert risiko. I tabellen presenterer vi område/hendelse, og aktuell enhet, og gir en oppsummerende beskrivelse av område/identifisert hendelse. I kapittel 4 og 5 er det gjort en mer detaljert beskrivelse av område/hendelse og tilhørende risiko.

I den ytterste kolonene er det gjort en vurdering av risikoen, som et produkt av sannsynlighet og konsekvens – i samsvar med figur 2, vedlegg 1. Grønn indikerer relativt lav risiko. Det er ingen områder/hendelser som er vurdert til å være grønn. Gul indikerer middels risiko. Risikoene som er definert som høye er markert røde.

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Strategisk risiko			
Kompetanse og rekruttering	Hele kommunen	Tjenestebehov og ivaretagelse av behovet endrer krav til både kompetanse og sammensettingen av denne. Haugesund kommune opplever det som utfordrende å sikre seg riktig kompetanse innenfor enkelte tjenesteområder. Dette utgjør en risiko for mangelfulle tjenester.	
Beredskap, hendelser og katastrofer	Hele kommunen	Tilsyn i 2019 avdekket avvik knyttet til beredskapsarbeidet. I 2020 har kommunen sin beredskap blitt satt på prøve med håndteringen av pandemien som følge av Covid-19 viruset.	
Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima	Hele kommunen	I samfunnet er det et tiltagende fokus på miljø og bærekraftig virksomhet. Kommunen har et tiltagende fokus på dette området, og har blant annet opprettet et klimaregnskap og klimabudsjett.	
Operativ risiko			
Opplæring i skolen	Oppvekst	Det oppleves å være manglende kompetanse på regelverket knyttet til spesialpedagogikk og særskilt norsk opplæring. Elevenes rettigheter oppleves å ikke bli ivaretatt godt nok. Ny opplæringslov er ute på høring, og det kan være interessant å vurdere etterlevelsen av det nye regelverket når det er implementert.	
Sikkerhet i hjemmetjenesten	Hjemmetjenesten	Kontrollutvalget fremhever sikkerhet i hjemmetjenesten som en opplevd risiko. Utagering blant brukere er en utfordring, og kommunen har	

¹ Eit selskap kan vere aktuelt både for forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll.

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Enhet for psykisk helse og rus		kjørt en kursrekke for de ansatte knyttet til dette. Risikovurderinger, særlig inn mot bemanning og turnus, oppleves å være en utfordring.	
	Enhet for psykisk helse og rus	Enheten utøver en rekke viktige oppgaver for kommunen. Det oppleves å være en risiko for at legemiddelassisterte medisiner som deles ut senere blir solgt på gata. Videre oppleves det å være utfordringer knyttet til oppfølgingen av tunge rusmisbrukere med potensial for å utøve voldshandlinger. Kommunen opplever at de har en god kompetanseprofil i enheten, samtidig som forskyvning av pasientgrupper mot kommunen er en utfordring.	
Psykisk helse og rus blant barn og unge	Oppvekst	Kommunen er i en prosess med å omorganisere tjenestene. En sårbarhetsanalyse viser at man har utfordringer rundt barn og unge som trenger individuell oppfølging og hjelp. Dette går på kompetanse og kapasitet, og det organisatoriske. Kommunen opplever at det vil være nyttig med en forvaltningsrevisjon når ny organisering har fått satt seg.	
Investeringer	Hele kommunen	Kommunen skal gjennomføre store investeringsprosjekter i den kommende perioden. Investeringsnivået hittil har vært relativt lavt. Overgangen fra periode med lavt til høyt investeringsnivå kan være en risiko. Mangelfull gjennomføring av investeringsprosjekt kan få store konsekvenser for kommuneøkonomien.	
Funksjonshemmedes levekår	Hele kommunen	I arbeidsmøte ble funksjonshemmedes levekår trukket frem som en mulig risiko. Det blir stilt spørsmål ved hvordan funksjonshemmedes levekår er i Haugesund kommune.	
Sykefravær	Hele kommunen	Det blir stilt spørsmålstegn ved om kommunen følger sykefravær godt nok opp og om avdelingene har nødvendig støtte fra HR i disse prosessene. Det stilles også spørsmål ved i hvilken grad sykefraværet påvirker tjenestekvaliteten.	
Vann og avløp	Teknisk	Av spørreundersøkelsen rettet mot seksjonsledere fremkommer det at forurensing fra drikkevann og avløp oppleves å være en betydelig risiko. Det er gjort umiddelbare tiltak etter Askøy-saken, og det er sterkt fokus på drikkevannet i kommunen. Ledningsnettet i kommunen er yngre enn i resten av landet.	

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Sykel- og trafikksikring	Teknisk	Det blir stilt spørsmålstegn ved om sykkelveiene som er opprettet de siste årene er utviklet i henhold til retningslinjer og anbefalinger for trafikksikkerhet. Det blir også stilt spørsmål ved om tildelte midler har blitt brukt korrekt.	
Regulatorisk risiko			
Informasjonssikkerhet og personvern	Hele kommunen	I kommunal virksomhet har personvern en høy, iboende risiko, da kommunen håndterer en rekke sensitive personopplysninger om innbyggere og ansatte. Det er i prosessen med risiko- og vesentlighetsvurderingen kommet innspill på at det ikke er gode nok system for å ivareta informasjonssikkerheten, og at det er en risiko for at sensitiv informasjon ikke blir ivaretatt.	
Opplæringsloven § 9a	Oppvekst	Elevundersøkelsen og andre undersøkelser viser at det finnes elever i Haugesund kommune som ikke har det trygt og godt. Det er store variasjoner mellom skolene. Det fremkommer av arbeidsmøte at risikovurderinger av det psykososiale skolemiljøet ved skolene oppleves å være manglende. Videre oppleves det å være bekymringsverdig at kommunens opplegg for overgang barnehage-skole ikke ble gjennomført dette året grunnet COVID-19.	
Offentlige anskaffelser	Hele kommunen	Kommunen foretar anskaffelser for store beløp. Feil kan gi kommunen store økonomiske tap gjennom erstatningsansvar. Det blir stilt spørsmålstegn ved om kommunen har tilstrekkelig kompetanse og gode nok rutiner. Videre blir det stilt spørsmålstegn ved om regelverket etterleves. Kommunen opplever at man generelt har god kompetanse på offentlige anskaffelser. Det er et mål om å samarbeide mer interkommunalt på feltet. Det er en pågående diskusjon om man skal supplere anskaffelseskompetanse i innkjøpsavdelingen med tilsvarende kompetanse ute i tjenestene.	
Ansettelsesprosesser	Hele kommunen	I arbeidsmøte ble det stilt spørsmål ved om kommunen følger ansettelsesregelverket. Videre ble det stilt spørsmål ved hvordan kommunen dokumenterer ansettelsesprosesser, hvordan man følger opp søkere som ber seg unntatt offentlighet og hvilke rutiner man har for å sikre at kvalifikasjonsprinsippet legges til grunn ved ansettelser.	

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
Tilskudd til frivillige organisasjoner	Hele kommunen	Tilskudd til frivillige organisasjoner ble trukket frem som et mulig prosjekt av Kontrollutvalget. Det kan være en risiko for at tilskudd ikke blir tildelt i tråd med regelverket. Videre kan det være en risiko for at tilskudd ikke blir brukt i tråd med retningslinjene.	
Skader, vold og trusler oppvekst	Oppvekst	Kommunens avviksoversikt viser at skader, vold og trusler i oppvekst har økt mye de siste årene, fra 67 i 2017 til 529 i 2019. Kommunen har hatt sterkt fokus på å få opp avviksmeldingene i oppvekst. Samtidig oppleves det at barn og unge i skolen blir mer utagerende, noe som er utfordrende for ansatte å håndtere. Kommunen har hatt en kursrekke rettet mot vold og trusler for å trygge de ansatte på hvordan de skal håndtere slik utagering.	
Forvaltningsrevisjon i selskap			
Krisesenter Vest IKS	Selskap	Selskapet utfører en viktig oppgave på vegne av kommunen. En studie fra Nordlandsforskning anbefaler at tilsynsarbeidet bør sette et sterkere søkelys på kommunenes internkontroll i krisesentertilbudene.	
Karmsund Havn IKS	Selskap	Selskapet utfører en viktig oppgave på vegne av kommunen. Selskapet skal gjennomføre store investeringer de neste årene.	
Haugaland Kraft AS	Selskap	Selskapet har stor betydning i form av å være en stor arbeidsplass i kommunen. Videre henter kommunen økonomisk utbytte fra selskapet.	
Haugaland interkommunale miljøverk IKS	Selskap	Selskapet utfører viktige oppgaver på vegne av kommunen. Det er en risiko for at kommunen har mindre kontroll på oppgaver som satt ut i egne selskap. Det er en iboende risiko for ulovlig kryss-subsidiering i selskapet.	
Eierskapskontroll			
Generell eierstyring	Eierstyring	I arbeidsmøte har det kommet innspill om at virksomheter som yter kommunale tjenestetilbud og som er organisert utenom den kommunale forvaltningen muligens får for lite oppmerksomhet i kommunens eierstyring. Kommunen har tatt grep i eierstyringen sin. Blant annet skal det gjennomføres eiermøter med alle selskap, og styrene i selskapene er nesten utelukkende basert på kompetanse.	

Område/hendelse	Aktuell enhet	Oppsummerende beskrivelse	Risiko
		Kommunen tenker risiko og vesentlighet i oppfølgingen av selskapene, og justerer oppfølgingen av selskapene etter dette.	
Haugaland Kraft AS	Selskap	Haugaland Kraft AS har historisk gitt Haugesund kommune høyt utbytte på investert kapital. Formålet med eierskapet og selskapets vesentlighet tilsier at kommunen bør ha en løpende oppfølging av eierskapet.	
Karmsund Havn IKS	Selskap	Selskapets vesentlighet og kommunens eierandel tilsier at kommunen bør ha en løpende oppfølging av eierskapet.	
Haugaland Vekst IKS	Selskap	Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon med å drive felles nærings- og regionalutviklingsarbeid for eierkommunene. Manglende oppfølging av eierinteressene i selskapet kan potensielt påvirke hvordan kommunen sine interesser på næringsområdet blir utøvd på regionalt nivå.	
Haugaland Interkommunale miljøverk IKS	Selskap	I arbeidsmøte kom det innspill om at det kan være relevant å se nærmere på miljøverket. Haugesund har som by andre behov enn de andre eierkommunene. Det oppleves at kommunen har lite innflytelse i selskapet, og at man ønsker å påvirke det mer.	
Universitetsfondet for Rogaland IKS	Selskap	Kommunen har utviklet en ny eierstrategi der man ønsker å få Haugalandet tettere på selskapet. Det kan være interessant å gjennomføre en eierskapskontroll mot slutten av perioden 2020-24 for å vurdere hvordan man har lyktes med denne strategien.	

Fra arbeidsmøtene med politikerne og administrasjonen ble følgende område/hendelser nevnt som særlig aktuelle for forvaltningsrevisjon:

- ✓ Opplæring i skolen
- ✓ Sikkerhet i hjemmetjenesten
- ✓ Enhet for Psykisk helse og rus
- ✓ Psykisk helse blant barn og unge
- ✓ Funksjonshemmedes levekår
- ✓ Sykefravær
- ✓ Sykkel- og trafikksikring
- ✓ Informasjonssikkerhet og personvern
- ✓ Opplæringsloven § 9a

- ✓ Offentlige anskaffelser
- ✓ Tilskudd til frivillige organisasjoner
- ✓ Skader, vold og trusler oppvekst
- ✓ Karmsund Havn IKS

I utkast til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll vil vi, basert på våre analyser og kommunen sine innspill, prioritere hvilke prosjekt som vil være særlig relevante å gjennomføre i perioden.

3. Kommunen sitt eierskap

I dette kapitelet gir vi en oversikt over alle selskapene kommunen har eierskap i.

Kommuneloven § 23-6 og § 24-10 omtaler innsynsretten til kontrollutvalget og revisor. Etter kommuneloven §23-6, første ledd, kan kontrollutvalget og revisor (jmf. §24-10) kreve opplysninger for å gjennomføre kontroll i følgende type selskap:

- a) *interkommunale selskaper etter IKS-loven*
- b) *interkommunale politiske råd*
- c) *kommunale oppgavefellesskap*
- d) *aksjeselskap der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer.*

Kommuneloven § 23-6, femte ledd sier videre at:

Kontrollutvalgets innsynsrett og rett til å foreta undersøkelser etter første og andre ledd gjelder på tilsvarende måte overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen eller fylkeskommunen. Innsynet og undersøkelsene skal imidlertid bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

Selv om det vil være selskapene som er omtalt etter §23-6, første ledd som vil være aktuelle for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, har kontrollutvalget også innsynsrett ovenfor selskap som utfører oppgaver på vegne av kommunen. Dette kan for eksempel være selskap som kommunen eier sammen med private, helt privateide selskap og stiftelser. Kontrollutvalget sin rett til innsyn og undersøkelser i selskap utover § 23-6, omfatter bare det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt. Samtidig vil det være nødvendig at kommunen har inngått en avtale med de aktuelle selskapene om rett til innsyn, for at kontrollutvalget og revisor kan kreve rett til kontroll².

Vi har i den videre beskrivelse skilt mellom de selskapene som er omfattet av kommuneloven § 23-6, første ledd, hvor kontrollutvalget kan kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll – det er disse selskapene som vil være aktuelle for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. I tillegg presenterer vi nøkkeltal fra andre selskap hvor kommunen har eierskap. I samsvar med kommuneloven §23-6, kan kontrollutvalget også gjennomføre undersøkelser av om eventuelle kontrakter kommunen har med disse selskapene blir oppfylt.

3.1 Selskap som er omfattet av kommuneloven § 23-6, første ledd

Her følger en oversikt over de interkommunale selskapene og aksjeselskapene som kontrollutvalget har innsynsrett i etter kommuneloven § 23-6, første ledd. Vi presenterer her formålet med selskapet, kommunen sin eierandel og nøkkeltal for eierkapitalandel³, driftsinntekter og årsresultat⁴ for de tre siste årene.

² Tolgingsuttale fra kommunal- og moderniseringsdepartementet, [§ 23-6: Innsyn og undersøkelser i selskaper o.l.](#), 2020.

³ Egenkapitalandelen viser egenkapital av total kapital i selskapet. Den viser hvor stor del av eiendelene i selskapet som er finansiert med egenkapital, i motsetning til finansiering via lån. Grad av egenkapital er et uttrykk for selskapet sin soliditet.

⁴ Driftsinntekter og årsresultat er oppgitt i hele tusen.

3.1.1 Haugaland Kraft AS⁵

Haugaland Kraft AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	1995		
Formål	«Eierskap i selskaper som driver produksjon av fornybar energi, sikker og kostnadseffektiv overføring og omsetning av energi, og som tilbyr sikker og kostnadseffektive bredbåndstjenester, samt hva hermed står i forbindelse, herunder å delta i andre foretak som driver tilsvarende virksomhet. Selskapet skal også ivareta konsern- og hovedkontorfunksjoner.» Selskapet blir eid sammen med Haugesund, Tysvær, Vindafjord, og Sveio kommune. I tillegg er Finnås Kraftlag Sa og Skånevik Ølen Kraftlag AS eiere.		
Kommunen sin eierdel	27,27 %		
Tilsette	430		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitaldel	75,2 %	74,4 %	65,5 %
Driftsinntekter	Kr. 2 652 329'	Kr. 1 583 561'	Kr. 1 956 932'
Årsresultat	Kr. 746 194'	Kr. 273 658'	Kr. 753 361'

Nøkkeltallene som vises her er fra konsernregnskapet til selskapet. Selskapet har god lønnsomhet og soliditet. Samtidig har selskapet noe lav likviditet. Det ble gjennomført en selskapskontroll av eieroppfølging og drift i selskapet i 2015.

Selskapet har følgende datterselskap, som kontrollutvalget også har innsynsrett i:

- ✓ Haugaland Kraft Nett AS
- ✓ Haugaland Kraft Fiber AS
- ✓ Haugaland Kraft Energi AS

3.1.2 Karmsund Havn IKS

Karmsund Havn IKS	
Selskapsform	IKS
Stiftelsesår	1992
Formål	«Planlegge, utbygge og drive havner, samt å trygge ferdselen, på vegne av de kommuner som er deltakere, og ivareta disse kommuners oppgaver, rettigheter og forpliktelser i samsvar med den til enhver tid gjeldene havne- og farvannslovgivning, jft havneloven». Selskapet blir eid sammen med Bokn, Bømlo, Karmøy, Tysvær og Sveio kommune.

⁵ I utgangspunktet er ikke dette selskapet omfattet av selskap som kontrollutvalget har innsynsrett i etter kommuneloven §23-6, da selskapet har flere eiere enn kommunale. I Haugaland Kraft AS sine vedtekter går det fram at kontrollutvalget og revisor i kommuner som eier aksjer i selskapet har rett til å foreta undersøkelser i selskapet.

Kommunen sin eierandel	38,46 %		
Ansatte	27		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Eierkapitalandel	20,9 %	23,7 %	23,7 %
Driftsinntekter	Kr. 99 558'	Kr. 93 687'	Kr. 79 387'
Årsresultat	Kr. 12 194'	Kr. 8 636'	Kr. 4 462'

Selskapet har drevet med overskudd de tre siste årene, har god likviditet og lav gjeldsbelastning. Det ble gjennomført eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon i selskapet i 2018.

3.1.3 Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS

Haugaland Kontrollutvalgssekretariat IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2004		
Formål	«Formålet med selskapet er å tilby sekretariats tjenester til kontrollutvalgene i deltakerkommunene og nærliggende kommuner. Selskapet skal drives i balanse slik at inntekter fra kommunene dekker kostnadene». Selskapet eies sammen med Bokn, Etne, Karmøy, Sauda, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord kommune.		
Kommunen sin eierandel	35,79 %		
Ansatte	2		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	70,3 %	68,1 %	69 %
Driftsinntekter	Kr. 2 019'	Kr. 1 957'	Kr. 1 864'
Årsresultat	Kr. 65'	Kr. 31'	Kr. 35'

Selskapet har god likviditet og soliditet, og tilfredsstillende lønnsomhet.

3.1.4 Krisesenter Vest IKS

Krisesenter Vest IKS	
Selskapsform	IKS
Stiftelsesår	2011
Formål	«Selskapet skal, på vegne av eierkommunene, sikre etterlevelse av krisesenterlovas § 2 a), b) og c). Selskapet skal være et rådgivende organ for eierkommunene i etterlevelse av lovens § 2 d). Selskapet har ikke som formål å drive virksomhet som gir utbytte til eierkommune». Selskapet eies sammen med Bokn, Bømlo, Etne, Fitjar, Karmøy, Kvinnherad, Odda, Sauda, Stord, Suldal, Sveio, Tysnes, Tysvær, Utsira, Ullensvang og Vindafjord kommune.
Kommunen sin eierandel	20,21 %

Ansatte	30		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	<i>Ikke tilgjengelig</i>	<i>Ikke tilgjengelig</i>	<i>Ikke tilgjengelig</i>
Driftsinntekter	<i>Ikke tilgjengelig</i>	<i>Ikke tilgjengelig</i>	<i>Ikke tilgjengelig</i>
Årsresultat	<i>Ikke tilgjengelig</i>	<i>Ikke tilgjengelig</i>	<i>Ikke tilgjengelig</i>

Vi har ikke tilgjengelig regnskapsdata for selskapet.

3.1.5 Haugaland Vekst IKS

Haugaland Vekst IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2004		
Formål	«Selskapets formål er å drive regionalt nærings- og utviklingsarbeid. Selskapet skal bidra til økt samhandling, attraktivitet og verdiskaping i regionen. Selskapet kan også yte andre tjenester til deltakerkommunene, evt. tjenester til andre enn deltakerkommunene, under forutsetning av at slik tjenesteyting ikke endrer selskapets status som "offentlig oppdragsgiver"/ leverandør av tjenester i "egenregi", slik at lov om offentlige anskaffelser ikke gjelder i forhold til selskapets tjenesteyting til deltakerkommunene. Pr. i dag antas denne forutsetning å innebære at levering av andre tjenester/tjenester til andre enn deltakerkommuner ikke må overstige 20% av selskapets omsetning.» Selskapet eies med Bokn, Etne, Karmøy, Sauda, Suldal, Sveio, Tysvær, Utsira og Vindafjord kommune samt Rogaland Fylkeskommune.		
Kommunen sin eierandel	9,09 %		
Ansatte	7		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	48,3 %	52,5 %	56,3 %
Driftsinntekter	Kr. 15 647'	Kr. 16 892'	Kr. 16 512'
Årsresultat	Kr. 366'	Kr. 234'	Kr. 346'

Selskapet har stabil drift, med god likviditet og lav gjeldsbelastning.

3.1.6 Haugaland interkommunale miljøverk IKS

Haugaland interkommunale miljøverk IKS	
Selskapsform	IKS
Stiftelsesår	1983
Formål	«Utføre kommunane sine oppgaver innan innsamling, gjenvinning og behandling av avfall og slam, og arbeidsoppgaver som høyrer naturleg saman med desse oppgåvene. Selskapet overtek såleis oppgaver som kommunane etter lova kan overlate til selskapet innafor desse områda, og

	som skal betalast av renovasjons- og slamgebyret. Utarbeida gebyrregulativ for hushaldskundar. <i>Utføra andre oppgåver som kommunane og selskapet vert samde om at selskapet skal utføre. Gje tilbod om innsamling, gjenvinning og behandling av næringsavfall der selskapet finn dette miljømessig ønskeleg og økonomisk rett. Søkja samarbeid med andre kommunar, regionar og selskap der dette er naturleg, og selskapet kan vera eigar eller medeigar i andre selskap. Avgjera i kva grad drifta skal skje ved bruk av eigne anlegg, utstyr og mannskap, eller ved leigeavtalar med medlemskommunane eller private næringsdrivande».</i> Selskapet blir eid saman med Tysvær, Vindafjord, Etne og Bokn kommune.		
Kommunen sin eierandel	22,9 %		
Ansatte	53		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitaldel	22,9 %	21,5 %	21,4 %
Driftsinntekter	Kr. 107 643'	Kr. 104 998'	Kr. 109 903'
Årsresultat	Kr. 59'	Kr. 1 418'	Kr. – 1 486'

Selskapet har god likviditet og lav gjeldsbelastning, men har hatt noe varierende årsresultat de tre siste årene.

3.1.7 Interkommunalt Arkiv i Rogaland IKS

Interkommunalt arkiv i Rogaland IKS			
Selskapsform	IKS		
Stiftelsesår	2002		
Formål	«Selskapet skal arbeide for at arkivmaterialet fra deltakerne eller materiale som disse har ansvar for, blir tatt vare på og gjort tilgjengelig for offentlig bruk, forskning og andre administrative, juridiske og kulturelle formål, i samsvar med arkivloven. Selskapet skal tilby depotplass for deltakernes arkivmateriale, samt veilede deltakerne slik at de har tilfredsstillende oppbevaringsforhold for arkivmateriale. Selskapet skal være et arkivfaglig rådgivningsorgan og kompetansesenter for deltakerne, og skal i samråd med deltakerne arbeide for å utvikle effektive og rasjonelle arkivtjenester hos dem. Driften av selskapet skal gå i balanse, det vil si at inntektene fra deltakerne skal dekke selskapets kostander. Selskapet kan etter nærmere vedtak av styret prise visse tjenester og således ha egne inntekter. Tjenestene som kan prises skal i hovedsak være slike som ikke vil bli gitt til alle deltakerne, eller som deltakerne vil ha ulik etterspørsel etter, eller tjenester som faller utenfor selskapets hovedformål. Til gjennomføring av spesielle prosjekt utenom selskapets ordinære arbeidsoppgaver, blir det søkt finansiering mellom deltakerne eller andre som spesielt ønsker prosjektet gjennomført. Selskapet har anledning til å ta på seg konsulentoppdrag for andre, når oppdragsgiver betaler for tjenesten og det ikke går ut over selskapets hovedoppgaver. Definisjonen av formål og ansvarsområde er uttømmende. Styret og representantskapet har ikke myndighet til å fatte vedtak på områder som ikke er nevnt ovenfor». Selskapet eies av kommunene i Rogaland, Rogaland fylkeskommune og fem interkommunale samarbeidsorganer.		
Kommunen sin eierandel	8,95 %		
Ansatte	10		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	21 %	66,1 %	88,3 %
Driftsinntekter	Kr. 12 213 000	Kr. 9 343 000	Kr. 6 709 000
Årsresultat	Kr. - 150 000	Kr. - 605 000	Kr. 322 000

Selskapet har hatt lav lønnsomhet og negativt resultat de siste to årene. Soliditeten er god. Det ble gjennomført en selskapskontroll av selskapet i 2013.

3.1.8 Haugaland Næringspark AS

Haugaland Næringspark AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	2001		
Formål	«Selskapets formål er utvikling og salg av 5.000 dekar regulert næringsareal og tilhørende havn lokalisert på Gismarvik i Tysvær kommune, primært for energi- og arealkrevende industri og næringsvirksomhet. Selskapets eiendomsvirksomhet skal bidra til å sikre eksisterende og etablere nye arbeidsplasser, ved å tilrettelegge for næringssynergier i hele regionen. Herunder kunne delta i foretak som driver tilsvarende virksomhet i regionen». Selskapet blir eid sammen med Tysvær, Karmøy, Vindafjord og Bokn kommune.		
Kommunen sin eierandel	10,85 %		
Ansatte	2		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	18,9 %	20,3 %	20 %
Driftsinntekter	Kr. 5 711'	Kr. 12 438'	Kr. 3 964'
Årsresultat	Kr. – 529'	Kr. – 640'	Kr. – 4 105'

Selskapet har god likviditet og soliditet, men svak lønnsomhet de siste årene.

3.1.9 Uni-k AS

Uni-k AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	1991		
Formål	«Gjennom produksjon, handel og tjenesteytende virksomhet å skape varige arbeidsplasser slik at flere får delta i arbeidslivet, samt tilrettelegge for dagtilbud».		
Kommunen sin eierandel	100 %		
Ansatte	102		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	32,1 %	29,8 %	27 %
Driftsinntekter	Kr. 47 522'	44 681'	43 494'
Årsresultat	Kr. 1 398'	1 828'	2 082'

Selskapet har tilfredsstillende likviditet og god soliditeten. Lønnsomheten er svak, men må sees i sammenheng med formålet.

3.1.10 Haugesund Parkering Holding AS

Haugesund Parkering Holding AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	2007		
Formål	«Eie og forvalte aksjer i andre foretak som eier, driver og forvalter parkeringshus og annen fast eiendom i Haugesund sentrum, samt hva som dermed står i forbindelse. Selskapet skal bidra til å fremme parkeringsforholdene i Haugesund sentrum, samt tilrettelegge byutvikling med hovedvekt på sentrumsområdene i Haugesund».		
Kommunen sin eierandel	100 %		
Ansatte	0		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	20,8 %	34,7 %	35,1 %
Driftsinntekter	-	-	-
Årsresultat	Kr. 982'	Kr 990'	Kr. 2 482'

Selskapet har god lønnsomhet og soliditet. Likviditeten er tilfredsstillende.

3.1.11 Universitetsfondet for Rogaland AS

Universitetsfondet for Rogaland AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	2000		
Formål	«Formålet med selskapet er å sikre et best mulig tilbud av undervisning og forskning på universitetsnivå innen fagområder som dekker regionens behov, og som yter vesentlige bidrag til landets samlede kunnskapsbehov. Selskapet skal arbeide for at nødvendige bygg for slike formål blir reist. Selskapet skal medvirke til et nært samarbeid og samspill med offentlig og privat virksomhet og lokalt næringsliv, å sikre kvalitet på et internasjonalt nivå og et bredt internasjonalt samarbeid. Selskapet skal være et rådgivende organ for tomteoppkjøp og arealdisponeringer i universitetsområdet på Ullandhaug. Selskapet kan i forbindelse med arbeidet for å realisere selskapets formål også eie og forvalte eiendommer, som benyttes til høyere undervisnings- og forskningsformål. Selskapet har ikke erverv som formål, og aksjeutbytte kan ikke utstedes».		
Kommunen sin eierandel	7,89 %		
Ansatte	1		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	46,9 %	52 %	45,8 %
Driftsinntekter	-	-	-
Årsresultat	Kr. – 9 324'	Kr. 7 273'	Kr – 4 603'

Selskapet har god likviditet og soliditet.

3.1.12 Haugesund Kommunale Pensjonskasse

Haugesund Kommunale Pensjonskasse			
Selskapsform	PK		
Stiftelsesår	1919		
Formål	«Yte pensjoner til medlemmer og andre pensjonsberettigede til gjeldende regelverk».		
Kommunen sin eierandel	93,1 %		
Ansatte	5		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	9,5 %	8,3 %	7,9 %
Driftsinntekter	Kr. 163 600'	305 424'	257 965'
Årsresultat	Kr. 2 362'	21 120'	13 709'

3.1.13 Røvær Utvikling AS

Røvær Utvikling AS			
Selskapsform	AS		
Stiftelsesår	2009		
Formål	«Selskapet skal drive utleie av og investering i fast eiendom på Røvær».		
Kommunen sin eierandel	100 %		
Ansatte	0		
Nøkkeltall	2018	2017	2016
Egenkapitalandel	N/A	N/A	N/A
Driftsinntekter	N/A	N/A	N/A
Årsresultat	N/A	N/A	N/A

3.2 Vertskommunesamarbeid

- ✓ Karmsund Folkemuseum
- ✓ Innkjøpssamarbeidet på Haugalandet
- ✓ Nord-Rogaland/ Sunnhordland IUA

3.3 Samarbeidsorgan

Kommunen er med i følgende samarbeidsorgan:

- ✓ Friluftsrådet Vest
- ✓ Interkommunalt utvalg for idrettssektoren

3.4 Andre selskap hvor kommunen har eierinteresser

Selskap	Driftsinntekter (2018)	Årsresultat (2018)	Kommunens eierandel
Marin Energi Testsenter AS	Kr. 1 002'	Kr. – 574'	0,73 %
Destinasjon Haugesund og Haugalandet AS	Kr. 7 728'	Kr. – 80'	22,40 %
E134 Haukelivegen AS	Kr. 1 214'	Kr. – 195'	2,17 %
HIL-hallen AS	Kr. 1 150'	Kr. 196'	10 %
Storhall Karmøy AS	Kr. 6 172'	Kr. 218'	10,00 %
Norsk Bane AS	Kr. 1 924'	Kr. – 69'	1,08 %
Fjord Norge AS	Kr. 41 885'	Kr. 8'	0,12 %
Sunnhordlandssambandet AS	Kr. 520'	Kr 8'	0,74 %
AS Haugaland Industri	Kr. 31 692'	Kr. – 656'	43,78 %
Aski AS	Kr. 36 104'	Kr. – 716'	7,75 %
Haugesund Stadion AS	Kr. 10 709'	Kr 471'	40 %

4. Risiko- og vesentlighetsvurdering - av kommunen sin virksomhet

I dette kapitelet presenterer vi identifiserte område/hendelser som er vurdert som er særlig relevante for forvaltningsrevisjon. Det vil si områder hvor det er identifisert risikoer for mangelfull virksomhet og tjenestetilbud. Områdene som blir presentert er vurderte som vesentlige, ved at det er særlig viktige/sentrale områder for kommunen. Risikoene er gruppert i hovedbolkene; strategiske risikoer, operative risikoer og regulatoriske risikoer⁶.

4.1 Strategisk risiko

4.1.1 Kompetanse og rekruttering

Tjenestebehov og ivaretagelse av behovet endrer krav til både kompetanse og sammensettingen av denne. Av spørreundersøkelse rettet mot seksjonsledere i kommunen fremkommer det at manglende kompetanse oppleves å være en utfordring innen både oppvekst og helse og omsorg.

I helse og omsorg er det mangel på kvalifisert arbeidskraft som sykepleiere. Videre er det utfordrende å finne kvalifiserte vikarer. Det gjør det utfordrende å ha rett kompetanse på jobb. Kommunen må gjøre seg mer attraktiv, og har pågående prosjekter knyttet heltidsstillinger og mindre ufaglærte ansatte i helse og omsorg. Heltid vektlegges som svært viktig da det vil gi bedre kvalitet, brukertilfredshet og muligheter for kompetanseutvikling. Utviklingen peker i rett retning, men det går sakte.

I skolesektoren er det fokus å komme i mål med lovkrav for kvalitet innen 2025. I teknisk og innen enhet for bolig, bygg og eiendom oppleves det som utfordrende å rekruttere ingeniører. Videre oppleves mangelfull bemanning å være en mulig risiko i teknisk drift og enhet for byutvikling. I kultur og idrett oppleves det å være god kompetanse.

Det kommer frem av arbeidsmøte at det oppleves å være for lite midler til kompetanseheving i kommunen. Det gjelder særlig innen helse og omsorg. En utfordring her er at for nesten alle ansatte fordrer dette at det settes inn vikarer, noe som er dyrt.

Av arbeidsmøte kommer det frem at manglende endringskompetanse i kriser oppleves å være en vesentlig risiko. Videre oppleves manglende ledelseskompetanse og lederutviklingsprogram å være en risiko.

Endringer i samfunnet fører også til at en må ha en mer endringsdyktig arbeidsstyrke enn tidligere. Dette betyr at kommunen i større grad må bli bedre på å skolere og omskolere sine ansatte. I arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen er det kommet innspill om at kommunen ikke klarer å få det beste ut av de ansatte. Ledere har videre ikke tilstrekkelig kapasitet til å drive med kompetanseutvikling/utvikling/omstilling blant de ansatte.

Manglende kompetanse vil kunne føre til at kommunen ikke får gitt tjenester til sine innbyggere i tilstrekkelig grad. Risikoen for mangelfull kompetanse er, både i forhold til sannsynlighet og konsekvens, vurdert til å være høy.

⁶ Risikoer kan være tilhørende flere bolker.

4.1.2 Beredskap, hendelser og katastrofer

Fylkesmannen i Rogaland gjennomførte i 2019 tilsyn med samfunnssikkerhet og beredskap i Haugesund kommune. Tilsynet avdekket to avvik:

- ✓ Kommunen har ikke et godt nok system for helhetlig og systematisk oppfølging av samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet.
- ✓ Haugesund kommune oppfyller ikke kravet i forskrift til kommunal beredskapsplikt til å ha et system for opplæring.

I 2020 har kommunen sin beredskap blitt satt på prøve med håndteringen av pandemien som følge av Covid-19 viruset.

Vi har vurdert konsekvensen som alvorlig. Risikoen har ikke blitt trukket frem i datainnsamlingen vår, så vi vurderer derfor risikoen som middels.

4.1.3 Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima

I samfunnet er det et økende fokus på miljø og bærekraftige virksomheter. Fra arbeidsmøte med administrasjonen fremgår det at miljø- og klimaarbeid er et fokusområde i kommunen. Det vektlegges at man er i startgropa og at det er et nybrottsarbeid. Kommunen jobber med å fastsette gode og konkrete miljømål. Kommunen har kartlagt ståsted i forhold til etterlevelse av FNs bærekraftsmål, og har innledet et samarbeid med andre byer om smart cities. Dette gir indikatorer som kan følge opp etterlevelse av miljømålene.

Videre har kommunen opprettet et klimaregnskap og et klimabudsjett. Det kommer frem av forordet til budsjettforslaget 2020 at klimabudsjettet skal tydeliggjøre hvor mye klimagassutslipp som skal reduseres innenfor ulike tjenesteområder, og hvilke tiltak som skal settes i verk for å realisere dette. Det vektlegges at klimabudsjettet er i en støpeskje og at det må videreutvikles for å få god og presis styringsinformasjon. Det kommer frem av arbeidsmøte at klimabudsjettet vil integreres i rapporteringen.

Kommunen vektlegger at det er litt prematurlig å evaluere miljøarbeidet før man har kommet skikkelig i gang. Etter noen år vil man se resultater av måloppnåelse på tiltakene som er satt i verk.

4.2 Operativ risiko

4.2.1 Opplæring i skolen

Det fremkommer av arbeidsmøte at historisk har skolene bestemt selv hvordan de vil jobbe. Kommunen jobber med å få en mer enhetlig praksis mellom skolene, og har blant annet opprettet en stilling som skolesjef i den forbindelse. Samhandlingen mellom skolene oppleves å ha blitt bedre, men det vektlegges at det er mye å gå på.

Videre fremkommer det av arbeidsmøte at det oppleves å være manglende kompetanse på regelverket knyttet til spesialundervisning og særskilt norsk opplæring. Det oppleves at regelverket blir feiltolket, og at elevenes rettigheter ikke blir ivarettatt godt nok. Et eksempel på feiltolking som trekkes frem er at elever som er født i Norge ikke har rett på særskilt norsk opplæring. Samtidig kan elever gå til langt over jul før behov blir dekket. Videre oppleves det å være manglende samsvar mellom tildelte timer i vedtak og timer som elevene får på skolen. Det oppleves å være en manglende systematikk på området, og store forskjeller mellom skolene.

I arbeidsmøte blir det stilt spørsmål ved hvordan spesialundervisning blir finansiert, herunder om det er skolene selv som finansierer det, og hvilke konsekvenser dette får for elevene. Videre blir det stilt

spørsmål ved elevene sine grunnleggende ferdigheter, særlig innen lesing. Det oppleves å være forskjeller mellom skolene, og det beskrives som interessant å se nærmere på årsakene til dette.

Administrasjonen opplever at skolen er inne i en spennende tid med fagfornyelsen og ny opplæringslov som er ute på høring. Administrasjonen opplever at vil være nyttig med en forvaltningsrevisjon når den nye opplæringsloven er implementert slik at man kan vurdere kommunens etterlevelse av det nye regelverket.

Det er alvorlig at det er utfordringer knyttet til ivaretagelsen av elevenes rettigheter til spesialpedagogikk og særskilt norsk opplæring. Dette kan medføre store konsekvenser for elever som har behov for dette, blant annet knyttet til videre opplæring, deltakelse i arbeidsliv og livskvalitet. Videre kan det være en risiko for at elevene får ulik opplæringskvalitet, avhengig av hvilken skole de går på.

4.2.2 Sikkerhet i hjemmetjenesten

Kontrollutvalget fremhever sikkerhet i hjemmetjenesten som en opplevd risiko. Kommunen opplyser om at utagering blant brukere er en utfordring. Kommunen har avholdt en kursrekke rettet mot hvordan ansatte skal møte slik utagering og vold og trusler. Disse utfordringene blir videre adressert og tatt tak i, i tjenestene der det er behov for det.

Kommunens avviksoversikt viser at det i 2017 ble meldt inn 296 avvik på skader, vold og trusler i helse og omsorg. I 2018 var dette tallet 334, og 287 i 2019.

Kommunen opplever at turnusordningen i helsetjenestene er en utfordring, særlig opp mot kvalitet for både brukere og ansatte. Videre er det en opplevd utfordring å ha rett kompetanse på jobb. Risikovurderinger, særlig inn mot bemanning og turnus opplever å være en utfordring. Det blir ikke meldt avvik på manglende kompetanse på jobb ved eksempelvis ferieavvikling.

Sommeren 2020 ble en ansatt i hjemmetjenesten i en annen norsk kommune stukket med et skrujern av en bruker. Det er en generell risiko for at det ikke er trygt på jobb i møte med brukere for ansatte i hjemmetjenesten.

4.2.3 Enhet for psykisk helse og rus

Det vektlegges i arbeidsmøte at Enhet for Psykisk helse og rus utfører en rekke viktige oppgaver for kommunen. Enheten har et psykososialt kriseteam som aktiveres ved kriser, ulykker og katastrofer. Videre har enheten lavterskeltilbud innen psykisk helse og rus. Blant disse tilbudene er Lavterskel helse og rus for voksne over 18 år og elever i videregående skole med rusproblematikk. Det blir uttrykt bekymring for utdeling av legemiddelassisterte medisiner. Dette har Lavterskel helse og rus i Haugesund sentrum ansvar for å dele ut. Det oppleves å være en stor risiko for at en stor mengde av disse medisinene senere blir solgt på gata.

Det fremgår av arbeidsmøte at flere har dødd av overdose i Haugesund i 2020 enn tidligere år. Videre meldes det om økt vold blant rusmisbrukere i Haugesund. Det har også vært draps- og voldshendelser knyttet til rusproblematikk. Det meldes om at det finnes identifiserte personer i kommunen som potensielt kan ta livet av andre. Det blir stilt spørsmål ved hvilket ansvar kommunen har overfor disse personene og hvordan kommunen følger opp disse, herunder bruk av tvang og makt. Videre blir det stilt spørsmål ved hvordan samhandlingen mellom de involverte offentlige institusjonene, herunder kommunen og spesialisthelsetjenesten, fungerer.

Kommunen opplever at man har en høy kompetanseprofil i Enhet for psykisk helse og rus. Det opplyses om at kommunen får skryt i Helse Fonna for kompetansen i enheten. Samtidig oppleves forskyvningen av pasientgrupper fra spesialisthelsetjenesten mot kommunen som utfordrende. Dette gjør at behovet for mer kompetanse øker. Noen av disse brukerne er veldig dårlige, og flere trenger 1-

1 bemanning. Dette er en stor påkjenning for kommunen. Det gjør det utfordrende å alltid ha nok volum på tjenestene.

Kontrollutvalget opplever at det vil være nyttig med en gjennomgang av enhetens arbeid.

Manglende koordinering og helhet i tjenestetilbudet kan utgjøre en risiko for at personer ikke får et tilstrekkelig tjenestetilbud. Videre kan det være en risiko for at kommunen ikke har gode nok kontrollrutiner for utdeling av legemiddelassisterte medisiner og at tunge rusmisbrukere ikke følges godt nok opp.

4.2.4 Psykisk helse blant barn og unge

I Haugesund kommune er psykisk helse blant barn og unge organisert under oppvekstsektoren. Kommunen er i en prosess for å omorganisere tjenestene. Det er gjort en analyse av de sårbare punktene etter at porteføljen ble flyttet fra helse og omsorg til oppvekst i 2016. Denne analysen viser at man er relativt gode på det forebyggende arbeidet, og at man har mange gode tiltak. Samtidig viser analysen at man har utfordringer rundt barn og unge som trenger individuell oppfølging og hjelp. Dette går på kompetanse og kapasitet, og det organisatoriske. En arbeidsgruppe jobber med å utarbeide en hensiktsmessig organisering av tjenestene.

Det fremgår av arbeidsmøte at kommunen burde vært bedre på å håndtere skillet mellom stress og psykiske plager. Det oppleves å være en utfordring at elevundersøkelsen og andre undersøkelser ikke skiller mellom dette, noe som gjør det vanskelig for kommunen å sette inn tiltak.

Kommunen opplever at det kan være nyttig med en forvaltningsrevisjon her, men først etter at man har omorganisert tjenesten og denne organisasjonen har fått satt seg.

Samlet sett vurderer vi at det er en risiko for at barn og unge med psykiske lidelser ikke får et tilstrekkelig og helhetlig tjenestetilbud.

4.2.5 Investeringer

Det vektlegges i arbeidsmøte at kommunen skal gjennomføre store investeringsprosjekter i den kommende perioden. Blant annet skal det bygges ny svømmehall og nye skoler. Investeringsnivået har vært relativt lavt hittil. Til nå har det vært små avvik på investeringsprosjektene som er gjennomført. Det vektlegges i arbeidsmøte at det er viktig at kommunen er flinke til å gjennomføre investeringsprosjekter, blant annet grunnet risikoen for budsjettoverskridelser.

Økonomiplanen viser at kommunen planlegger å investere for følgende beløp (NOK) i den kommende perioden:

- ✓ 2020: 340 900 000
- ✓ 2021: 478 430 000
- ✓ 2022: 420 700 000
- ✓ 2023: 181 400 000

Økonomiplan 2018-2021 og 2019-2022 viser at kommunen hadde følgende investeringsbudsjett per år for perioden 2016-2019:

- ✓ 2016: 199 250 000
- ✓ 2017: 212 285 000
- ✓ 2018: 270 985 000
- ✓ 2019: 282 650 000

Mangelfull gjennomføring av investeringsprosjekt kan få store konsekvenser for kommunens økonomi. Videre er kommunen i ferd med å gå fra en periode med et lavt til et høyt investeringsnivå, noe som øker risikoen. Store investeringsprosjekt kan være krevende og kompliserte å håndtere.

4.2.6 Funksjonshemmedes levekår

I arbeidsmøte blir funksjonshemmedes levekår trukket frem som en mulig risiko. Det vises til nasjonale undersøkelser som viser at unge med nedsatt funksjonsevne har dårligere livskvalitet enn jevnaldrende i befolkningen. Livskvalitet handler om helse, psykososiale forhold og levekår. Det blir stilt spørsmål ved hvordan funksjonshemmedes levekår er i Haugesund kommune.

4.2.7 Sykefravær

Det fremgår av arbeidsmøte at sykefraværet i noen avdelinger i kommunen er svært høyt, og at dette har vedvart over flere år. Det blir stilt spørsmålstegn ved om kommunen følger sykefravær godt nok opp, og om avdelingene har nødvendig støtte fra HR. Videre blir det stilt spørsmålstegn ved om det blir gjennomført arbeidsmiljøundersøkelser. Det stilles også spørsmål ved i hvilken grad sykefraværet påvirker tjenestekvaliteten.

Kommunen jobber aktivt og kontinuerlig med arbeidsmiljøet i organisasjonen. Det er blant annet opprettet HMS-grupper som samler tillitsvalgte og ledelse, og som jobber med arbeidsmiljøet. Samtidig er det utfordringer med arbeidsmiljøet i en så stor organisasjon. Det er ingen tjenesteområder som utpeiler seg med et særlig dårlig arbeidsmiljø. Kommunen kan videre bli flinkere til å foreta risikovurderinger.

Det kan være en risiko for at kommunen ikke følger sykefraværet systematisk og godt nok opp. Videre kan det være en risiko for at høyt sykefravær påvirker kvaliteten på tjenestene som kommunen yter.

4.2.8 Vann og avløp

Av spørreundersøkelsen rettet mot seksjonsledere fremkommer det at forurensing fra drikkevann og avløp oppleves å være en betydelig risiko. Innlekk i høydebasseng, dårlige vannledninger og overløp fra avløpsledninger til vassdrag og sjø kan være potensielle årsaker til denne risikoen.

Kommunen opplyser om at det er gjort umiddelbare tiltak etter Askøy-saken, og at det er sterkt fokus på drikkevannet i kommunen. Det er investeringsvilje hos politikerne, og ledningsnett er yngre enn i resten av landet. Høydebassenget er relativt nytt.

Hendelsen på Askøy i 2019 viser at forurensing fra drikkevann kan ha katastrofale følger for liv og helse. Samtidig har kommunen fokus på dette, og har iverksatt tiltak for å redusere risikoen.

4.2.9 Sykkel- og trafikksikring

Kontrollutvalget fremhevet i arbeidsmøte sykkel- og trafikksikring som en opplevd risiko i kommunen. Haugesund kommune har investert i nye sykkelveier de siste årene. En studie fra Transportøkonomisk institutt (TØI rapport 1597/2017) viser at ensrettede sykkelveier er spesielt farlige ved kryss. Videre har dobbeltrettet sykkelvei dobbelt så mange sykkelulykker som ensrettede. Det blir stilt spørsmålstegn ved om sykkelveiene som er opprettet de siste årene er utviklet i henhold til retningslinjer og anbefalinger for trafikksikkerhet. Det vises til at de fleste sykkelveiene er dobbeltrettet uten skille mellom retningene. Videre oppleves kryss å være problematisk. Det blir også stilt spørsmål ved om midler tildelt til anlegg av sykkelveier har blitt brukt korrekt.

Manglende sykkel- og trafikksikring kan medføre stor risiko for ulykker, skader, liv og helse.

4.3 Regulatorisk risiko

4.3.1 Informasjonssikkerhet og personvern

Digitaliseringen gjør at kommunene i større grad må ha kompetanse og innsikt til å forvalte personvern og informasjonssikkerhet.

I kommunal virksomhet har personvern en høy, iboende risiko, da kommunen håndterer en rekke sensitive personopplysninger om innbyggere og ansatte. Dette stiller krav til at kommunen har et system som ivaretar personvernreglementet, som de ansatte er kjent med og som de etterlever. Kommunen må videre ha kompetanse til å implementere løsninger som ivaretar informasjonssikkerheten. Regelverket stiller strenge krav til kommunene hva gjelder personvern og informasjonssikkerhet.

Av arbeidsmøte fremkommer det at informasjonssikkerhet og personvern er en vesentlig risiko. Kommunen vektlegger at dette handler mye om opplæring og forståelse. Kommunen har opprettet et GDPR-utvalg som jobber med opplæring, informasjon og håndterer dataavtaler. Utvalget har også gjennomgått praksisen på feltet og jobbet med å få oversikt. I dette arbeidet har man blant annet jobbet med å sikre tilgangskontroller og brukersikring, og ryddet i rutiner. Kommunen har i samarbeid med Karmøy kommune en felles GDPR-rådgiver.

Det går frem av spørreundersøkelsen rettet mot seksjonsledere i kommunen at brudd på informasjonssikkerhetsregelverk oppleves å være en stor risiko i kommunen. Det oppleves at kommunen ikke har gode nok system for å ivareta informasjonssikkerheten, noe som kan føre til at personopplysninger kan komme på avveie.

Kommunens avviksoversikt viser at det ble mottatt 29 avvik innen informasjonssikkerhet og personvern i 2017, 39 i 2018 og 53 i 2019.

Våren 2020 har kommunen hatt en effektiv digitalisering som følge av utstrakt bruk av hjemmekontor og hjemmeundervisning som følge av COVID-19 og smitteverntiltak. Ettersom digitaliseringsprosessen har blitt gjort i løpet av en kort og intensiv tidsperiode, vil det være en iboende risiko for at informasjonssikkerheten ikke er blitt godt nok ivaretatt.

Denne risikoen er vurdert til å være høy, både når det gjelder sannsynlighet og konsekvens. Konsekvensen av mangelfull håndtering av personvern og informasjonssikkerhet er alvorlig.

4.3.2 Opplæringsloven § 9a

Opplæringsloven § 9a, som ble implementert i 2017, omhandler elevens rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Både kontrollutvalget og administrasjonen opplever at dette er et interessant prosjekt.

Kommunen har bygd opp et system for å følge opp det psykososiale miljøet ved skolene. Skolene skal rapportere til skolesjefen, som følger opp skolene via et årshjul. Aktivitetsplaner skal sendes til skolesjef. Stillingen som skolesjef er ny, og noe av formålet er å skape en likere praksis mellom skolene. Historisk har det vært store forskjeller mellom skolene, og man jobber aktivt med å gjøre praksisen mer enhetlig. Kommunen opplever at man har bygd opp gode strukturer for å følge opp skolemiljøet. Det fremkommer av kvalitetsmeldingen for barnehage og skole 2018 at det er satt inn ulike tiltak i 2019 for å sikre et godt og trygt skolemiljø. Kontrollutvalget opplever at det vil være nyttig å foreta en gjennomgang av kommunens iverksatte tiltak og oppfølgingen av det psykososiale skolemiljøet ved skolene.

Av arbeidsmøte kommer det frem at risikovurderinger av det psykososiale skolemiljøet ved skolene oppleves å være mangelfullt. Det bør gjøres en risikovurdering av elevene utenfor skoleområdet. Videre kommer det frem av arbeidsmøte at overgangen fra barnehage til skole oppleves å være en

risiko sommeren 2020. Tidligere har Haugesund kommune hatt et opplegg der barnehagebarn får bli kjent med skolen før skolestart, men dette har ikke blitt gjennomført dette skoleåret grunnet COVID-19. Det oppleves å være en risiko for at barnehagebarn ikke får en god overgang til skolen.

Elevundersøkelsen for skoleåret 2019-2020 viser at 5,7 % av elevene i 7. trinn og 4,7 % av elevene i 10. trinn i Haugesund kommune opplever at de blir mobbet på skolen. Det er store forskjeller mellom skolene (skolen med høyest andel mobbing: 9,6 %, skolen med minst andel mobbing: 3,8 %). En del skoler har ikke nok elever til at tallene er offentliggjort. I kvalitetsmeldingen for 2018 kommer det frem at 151 elever oppgir å ha blitt mobbet i Olweusundersøkelsen for 4-10. trinn. Dette tilsvarer 5,4 % av elevmassen. Kommunen oppgir at tallet er alt for høyt. Ungdata-undersøkelsen viser videre at antall elever som trives på skolen minker, og at mange elever er bekymret og deprimeret.

For barn og unge som ikke har det trygt og godt på skolen kan dette medføre store konsekvenser for liv og helse, skoleprestasjoner og arbeid. For kommunen kan et mangelfullt skolemiljø gi omdømmetap i form av svekket rettssikkerhet og elever med store hjelpebehov. Statistikk viser at mange barn og unge i kommunen ikke har det trygt og godt.

4.3.3 Offentlige anskaffelser

Kontrollutvalget fremhever at kommunen foretar anskaffelser for store beløp. Regelverket er omfattende, og ved feil i anskaffelser kan kommunen bli erstatningsansvarlig. Det blir stilt spørsmålstegn ved om kommunen har tilstrekkelig kompetanse og gode nok rutiner for å følge regelverket. Videre blir det stilt spørsmålstegn ved hvordan anskaffelser tildeles, om regelverket etterleves og hvordan man bruker enleverandørunntaket.

Kommunen opplever at man generelt har god kompetanse på offentlige anskaffelser. Området er styrket de siste årene, og det har vært god kontinuitet i staben. Man har fått inn ansatte som har jobbet med anbud både i det offentlige og private, noe som oppleves som viktig. Det er et felles innkjøpssamarbeid mellom kommunene på Haugalandet. Det er et mål å samarbeide mer interkommunalt om offentlige anskaffelser.

Store innkjøp går via innkjøpsavdelingen, og kommunen opplever at man har gode rutiner for dette. De store innkjøpene oppleves samtidig å være krevende prosesser som er vanskelig å håndtere. Det er en pågående diskusjon om man skal supplere anskaffelseskompetansen i innkjøpsavdelingen med tilsvarende kompetanse ute i tjenestene for å skape trygghet i organisasjonen.

Oppfølging av kontrakter og leverandører oppleves å være et forbedringspotensial. Samtidig har kommunen en vei å gå omkring elektronisk handel. Dette jobbes det aktivt med å forbedre, og man har skaffet seg en del elektroniske verktøy i den forbindelse.

Offentlige anskaffelser kan være et utfordrende felt. Mangler i offentlige anskaffelser kan eksempelvis føre til erstatningsansvar og tap av tillit. Samtidig opplever kommunen at man har god kompetanse på området og iverksetter tiltak for å redusere risikoen. Dette gjør at risikoen blir vurdert som middels.

4.3.4 Ansettelsesprosesser

I arbeidsmøte ble det stilt spørsmål ved om kommunen følger ansettelsesregelverket ved ansettelser i kommunen. Regler relatert til eksternt utlysning, fortrinnsrett, midlertidige ansettelser og diskriminering ble trukket frem som interessante tema å se nærmere på. Videre ble det stilt spørsmål ved hvordan kommunen dokumenterer ansettelsesprosesser, hvordan man følger opp søkere som ber seg unntatt offentlighet og hvilke rutiner man har for å sikre at kvalifikasjonsprinsippet legges til grunn ved ansettelser.

Mangelfulle ansettelsesprosesser kan utgjøre en omdømmerisiko for kommunen. Det kan også svekke Haugesund kommunes attraktivitet som arbeidsgiver.

4.3.5 Tilskudd til frivillige organisasjoner

Tilskudd til frivillige organisasjoner ble trukket frem som et mulig prosjekt av Kontrollutvalget. Det kan være en risiko for at tilskudd ikke blir tildelt i tråd med regelverket. Videre kan det være en risiko for at tilskudd ikke blir brukt i tråd med retningslinjene for tilskuddet.

4.3.6 Skader, vold og trusler oppvekst

Kommunens avviksoversikt viser at skader, vold og trusler i oppvekst har økt mye de siste årene, fra 67 i 2017 til 529 i 2019.

Det kommer frem av arbeidsmøte at kommunen har hatt sterkt fokus på å få opp avviksmeldingene i oppvekst. Det oppleves at oppvekstsektoren har blitt flinkere til å melde avvik enn de var før, og at man jobber mer systematisk med dette enn før. Dette bidrar til at antall avviksmeldinger har gått kraftig opp. Samtidig oppleves det at barn og unge i skolen blir mer utagerende, noe som er utfordrende for ansatte å håndtere.

Kommunen har hatt en kursrekke rettet mot vold og trusler for å trygge de ansatte. Kursrekken omhandler hvordan man skal møte slik utagering. Kommunen har fått positive tilbakemeldinger på kurstilbudet. Videre blir problematikken rundt skader, vold og trusler adressert og tatt tak i tjenestene der det er behov for dette.

Skader, vold og trusler kan utgjøre en stor risiko for ansatte innen oppvekst i kommunen. Samtidig kan det utgjøre en omdømmerisiko for kommunen. Kommunen har imidlertid fokus på dette, og har satt inn tiltak for å redusere risikoen. Vi vurderer derfor risikoen som middels.

4.4 Forvaltningsrevisjon i selskap

4.4.1 Kriesenter Vest IKS

Kriesenter Vest IKS ivaretar kommunen sine oppgaver knyttet til å gi innbyggerne et kriesentertilbud og har såleis et viktig samfunnsansvar. Det er mange kommuner som er eiere i selskapet, noe som kan utgjøre en risiko for at oppfølgingen med selskapet er fragmentert.

En studie fra Nordlandsforskning i 2019⁷ viser at under halvparten av kriesentertilbudene har utført interkontroll det siste året. På bakgrunn av et lavt, og synkende omfang av interkontroll ved kriesentertilbudene, anbefaler rapporten at tilsynsarbeidet bør sette et sterkere søkelys på kommunenes internkontroll av tilbudet.

4.4.2 Karmsund Havn IKS

Det ble gjennomført en forvaltningsrevisjon i Karmsund Havn IKS i 2018 som så på følgende tema:

- ✓ System og rutiner for å sikre økonomisk forsvarlig drift
- ✓ System og rutiner for å sikre etterlevelse av lover og regelverk
- ✓ Rutiner for anskaffelser og kontraktsoppfølging
- ✓ Styring av investeringsprosjekter

⁷ Nordlandsforskning 2019 – Kommunenes kriesentertilbud en oversikt:

<http://www.nordlandsforskning.no/getfile.php/1327964-1574116700/Dokumenter/Rapporter/2019/NF-rapport%2013-2019.pdf>

- ✓ System og rutiner for HMS
- ✓ System og rutiner for miljøvern
- ✓ ROS-analyse og beredskapsplan

Det kommer fram av arbeidsmøte at Kontrollutvalget opplever at en ny forvaltningsrevisjon i Karlsund Havn IKS er et spennende prosjekt. Særlig opplever Kontrollutvalget at det er interessant å se nærmere på selskapets system for investeringer og håndtering av økonomisk risiko. Karlsund Havn IKS skal i de nærmeste årene gjennomføre store investeringer. Eierkommunene står ansvarlig for selskapets gjeld, og det blir stilt spørsmålstegn ved om investeringene er realistiske.

Store investeringsprosjekt kan være krevende og kompliserte å håndtere. Mangelfull investeringsprosjektgjennomføring i Karlsund Havn IKS vil utgjøre en betydelig økonomisk risiko for kommunen som eier.

4.4.3 Haugaland Kraft AS

Det vektlegges i arbeidsmøte at selskapet har stor betydning i form av å være en stor arbeidsplass i kommunen og gjennom selskapets økonomiske resultat. Selskapets størrelse og betydning for kommunen tilsier at det er grunnlag for jevnlig oppfølging.

4.4.4 Haugaland interkommunale miljøverk IKS

Miljøverket utfører en viktig samfunnsfunksjon på vegne av kommunen ved å utføre kommunen sine oppgaver knyttet til innsamling, gjenvinning og behandling av avfall og slam.

Det vil være en risiko for at kommunen har mindre kontroll på oppgaver som er satt ut i egne selskap versus de som er i kommunal drift. Samtidig har selskapet noe virksomhet innenfor næring, og det vil være en iboende risiko for ulovlig kryss-subsidiering mellom den lovpålagte delen og næringsdelen av virksomheten. Dette tilsier at selskapet bør følges jevnlig opp.

5. Risiko- og vesentlighetsvurdering - av kommunen sitt eierskap

I dette kapitelet presenterer vi identifiserte områder og selskap som er vurdert som særlig relevante for eierskapskontroll. Dette er primært områder/selskap hvor det er identifisert risiko for mangelfull eierstyring fra kommunen, eller hvor eierskapet i seg selv kan utgjøre en risiko.

Nedenfor blir område/risikoer og selskap som er vurdert som særlig relevante for eierskapskontroll presentert.

5.1 Generell eierstyring

Haugesund kommune har en eierskapsmelding fra 2017. Eierskapsmeldingen beskriver rammeverket for kommunalt eierskap og gir retningslinjer for kommunens utøvelse av eierskapet sitt. Videre gir eierskapsmeldingen en oversikt over kommunens eierskap. Det kommer frem av arbeidsmøte at kommunen er i gang med å revidere eierskapsmeldingen, som nok blir lagt frem for politisk behandling høsten 2020.

Det fremkommer av arbeidsmøte at kommunen har tatt en del grep i eierstyringen. Det skal gjennomføres eiermøter med alle selskap. Disse gjennomføres hyppigere enn det er krav til. Styrene i nesten alle interkommunale selskap er videre basert på kompetanse.

Kommunen tenker risiko og vesentlighet i oppfølgingen av selskapene, og justerer oppfølgingen av selskapene etter dette. Kommunen har en etablert struktur med eiermøter med de store selskapene hvor kommunen har store eierdeler. Det er tett dialog mellom eiere, styre og administrasjonen i selskapene. I selskapene kommunen eier alene er det jevnlig møter mellom ordfører, kommunedirektør og selskap. Det oppleves at oppfølgingen fungerer.

I arbeidsmøte har det kommet innspill om virksomheter som yter kommunale tjenestetilbud og som er organisert utenom den kommunale forvaltningen muligens får for lite oppmerksomhet. Det kan muligens føre til at tjenestetilbudet blir for dårlig forankret i kommuneledelsen og politikerne sine prioriteringer.

Mangelfull oppfølging av kommunen sin eierstyring kan utgjøre en risiko for at kommunen har eierskap som for eksempel ikke gir avkastning i samsvar med intensjon.

5.2 Selskap identifisert for eierskapskontroll

5.2.1 Haugaland Kraft AS

Haugaland Kraft AS er en betydelig næringsaktør i regionen, som historisk har gitt Haugesund kommune høyt utbytte på investert kapital. Formålet bak eierskapet og selskapets vesentlighet tilsier at kommunen bør ha en løpende oppfølging av eierskapet.

5.2.2 Karmsund Havn IKS

Karmsund Havn IKS er et viktig selskap for næringslivet i regionen. Selskapets vesentlighet og kommunens eierandel tilsier at kommunen bør ha en løpende oppfølging av eierskapet. Det ble gjennomført en eierskapskontroll i Karmsund Havn IKS i 2018.

5.2.3 Haugaland Vekst IKS

Haugaland Vekst IKS var blant utvalgte selskap for kontroll i forrige plan for selskapskontroll, men kontroll har ikke vært utført hittil. Selskapet fikk endret fokusområde fra 2019, hvor selskapet skal arbeide mer regionalt enn tidligere. Selskapet har en viktig samfunnsfunksjon hva gjelder å drive felles nærings- og regionalutviklingsarbeid for eierkommunene. Manglende oppfølging av eierinteressene i selskapet kan potensielt påvirke hvordan kommunen sine interesser næringsområdet på regionalt nivå blir utøvd.

5.2.4 Haugaland interkommunale miljøverk IKS

I arbeidsmøte kom det innspill på at det kan være relevant å se nærmere på miljøverket. Haugesund har som by andre behov enn de andre eierkommunene. Det oppleves at kommunen har lite innflytelse i selskapet, og at man ønsker å påvirke det mer. Kommunen har flertall aksjer, men ikke flertall i representantskapet.

5.2.5 Universitetsfondet for Rogaland AS

Kommunen har utviklet en ny eierstrategi der man ønsker å få Haugalandet tettere på selskapet. Det vektlegges at det kan være interessant å gjennomføre en eierskapskontroll senere i perioden for å vurdere hvordan man har lyktes med denne strategien.

Vedlegg 1 Framgangsmåte og involvering

Teoretisk fundament

Det går fram av kommuneloven § 23-3 og § 23-4 at plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll skal bygge på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen sin virksomhet, virksomheten i kommunen sine selskap og kommunen sitt eierskap.

I arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen har KPMG vektlagt risiko for avvik med vesentlige sider ved virksomheten og tjenestene til Haugesund kommune, og hvor alvorlige konsekvenser disse avvikene kan få. Begrepene er av KPMG definert slik:

Risiko – handler om å identifisere hvor sannsynlig det er for at den kommunale virksomheten ikke blir utøvd på den måten den skal bli utøvd. Med andre ord risiko for mangelfull virksomhet og tjenestetilbud. Måten virksomheten skal utføres på, er blant annet styrt av:

- ✓ Lovverk og andre reguleringer
- ✓ Formål, vedtak og målsettinger
- ✓ Planverk og strategier
- ✓ Organisering
- ✓ Budsjett

Vesentlighet – handler om å identifisere de viktige/sentrale områdene for kommunen og er særlig knyttet til vurderingen av konsekvensene for kommunen om en gitt risiko inntreffer. Viktige kriterier for vesentlighet er blant annet:

- ✓ Liv og helse
- ✓ Sikring av verdier
- ✓ Brukerperspektivet – rettigheter og oppfylling og kvalitet
- ✓ Kostnadseffektivitet
- ✓ Folkestyret
- ✓ Område med politisk aktualitet
- ✓ Kommunen sin eierdel i selskap
- ✓ Formål med selskapene kommunen har eierskap i
- ✓ Om selskapene kommunen har eierskap i primært er rettet inn mot å løse oppgaver i kommunen/kommunale oppgaver

Risiko- og vesentlighetsvurderingen er fundamentet for de områdene kontrollutvalget og kommunestyret skal prioritere for forvaltningsrevisjon. Derfor har det være særlig viktig å identifisere områder som har en iboende høy risiko, vesentlig grad av uønskede konsekvenser om risikoen inntreffer, og som det potensielt vil være nyttig å gjennomføre revisjon på, sett fra et politisk ståsted, fra administrasjonen sitt ståsted og ut i fra et brukerperspektiv. Dette innebærer at vi i arbeidet har tatt høyde for områder hvor revisjon kan ha verdi for kommunen i et forbedrings- og læringsøymed og hvor revisjon kan ha forebyggende karakter. Det vil si at et revisjonsprosjekt ikke bare ser tilbake på

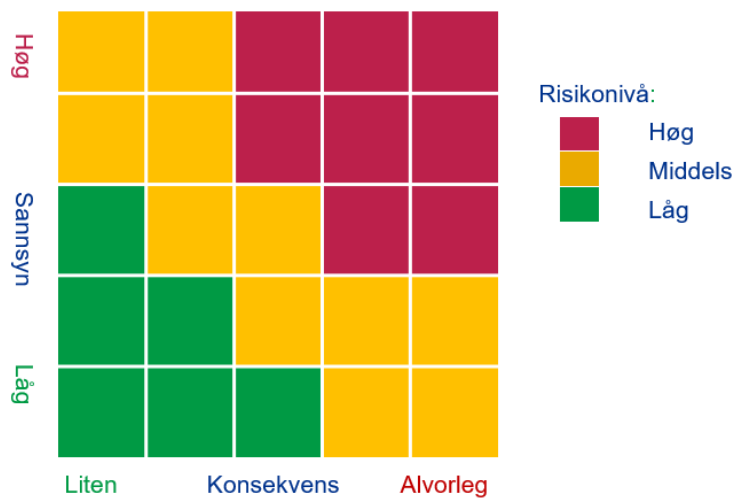
hva som har skjedd, men at en kan gå inn i pågående prosjekt og prosesser hvor revisjonen kan være grunnlag for korrigerende grep.

Skjematisk vil valg av forvaltningsrevisjoner bli et resultat av vurderinger knyttet til vesentlighet og risiko som truer virksomheten og tjenestetilbudet - vurderinger som "siler" ut prosjekt i fire overordna steg. Dette kan illustreres slik⁸:

Figur 1: Valg av prosjekt for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Analysen av identifiserte områder og risiko er kategorisert i følgende matrise:

Figur 2: Valg av prosjekt for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Prosess

Vi har gjennomført en prosess som har inkludert samspill med ulike deler av kommunen; administrasjon, hovedverneombud og politikere fra kontrollutvalget og kommunestyre. I tillegg har vi sendt ut en kort spørreundersøkelse til seksjonslederne i kommunen.

Arbeidet har vært delt i tre hovedbolker:

1. Kartlegge og forstå kommunen
2. Arbeidsmøte med kommunen for å etablere og verifisere mulige område for forvaltningsrevisjon
3. Dokumentere analysen

Følgende teknikker har vært brukt for å samle inn data:

- ✓ Dokumentanalyse

⁸ Dei to siste områda blir teken i vare av kontrollutvalet og kommunestyret.

KPMG har innhentet og gjennomgått dokumentasjon fra kommunen, blant annet årsmelding, kommuneplan, økonomiplan og årsbudsjett, samt tidligere revisjoner og tilsyn og KOSTRA-statistikk.

✓ Arbeidsmøte og intervju for å identifisere vesentlige risikoer

KPMG har fasilitert to arbeidsmøter for å identifisere vesentlige risikoer. Et arbeidsmøte med kontrollutvalget. Videre har vi hatt et arbeidsmøte med rådmannsgruppen. Vi har også hentet innspill fra ordfører, utvalgsledere og hovedverneombud.

✓ Spørreundersøkelse

Seksjonslederne i kommunen har blitt invitert til å gjennomføre en kort spørreundersøkelse.

✓ Arbeidsmøte for å vurdere de identifiserte risikoene og prioritere prosjekt til plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Kontakt oss

Harald Sylta

Partner

T +47 40 63 96 66

E harald.sylta@kpmg.no

Magnus Nedrelid Heggen

Associate

T +47 90 02 49 60

E magnus.heggen@kpmg.no

kpmg.no

Plan for forvaltningsrevisjon

2020-2024
Haugesund kommune

September 2020

www.kpmg.no

Forord

Kontrollutvalget i Haugesund kommune gav i møtet 26.11.2020 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2020-2024. Planen for forvaltningsrevisjon er fundert i en analyse av risiko- og vesentlighet på forholdene i kommunen. Det blir her lagt fram plan for forvaltningsrevisjon med risiko- og vesentlighetsvurderingen som vedlegg. Planen skal bli vedtatt av kommunestyret.

Formålet med planen er å peke ut områder innenfor virksomheten til Haugesund kommune som skal prioriteres for forvaltningsrevisjon.

Dette er en plan for perioden 2020-2024.

I planen er det foreslått at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen. Slik tilgang til å delegere går fram av kommuneloven §23-3 om forvaltningsrevisjon¹.

---

¹ Lov av 22. juni 2018 om kommuner og fylkeskommuner.

Innhold

1. Bakgrunn og formål	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Formål	1
1.3 Metode	1
2. Tema for forvaltningsrevisjon	2
2.1 Identifiserte risikoer og aktuelle tema for forvaltningsrevisjon	2
2.2 Prioritering av område for forvaltningsrevisjon	4
Vedlegg 1 Utredning om tema for forvaltningsrevisjon	5
Vedlegg 2 Om forvaltningsrevisjon	9

1. Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn

Etter § 23.3 andre ledd i kommuneloven skal kontrollutvalget «... *minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.*»

Kontrollutvalget i Haugesund kommune gav i møtet 26.11.2020 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

1.2 Formål

Formålet med plan for forvaltningsrevisjon er å presentere områder som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon i planperioden 2020-2024.

1.3 Metode

Som det går fram av kommuneloven § 23-3 skal plan for forvaltningsrevisjon være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering. Risiko- og vesentlighetsvurderingen for Haugesund kommune er vedlagt og utgjør grunnlaget for denne planen. Beskrivelse av metode for gjennomføring av risiko- og vesentlighetsvurdering går fram av vedlegget.

2. Tema for forvaltningsrevisjon

I dette kapitlet presenterer vi identifiserte områder/hendelser som er vurdert som særlig relevante for forvaltningsrevisjon, hentet fra risiko- og vesentlighetsvurderingen som er gjennomført. Vi presenterer her hvilken tematikk som *kan* være relevant i en forvaltningsrevisjon. Når det gjelder selskapene som er identifisert for forvaltningsrevisjon, så kan det være aktuelt å kombinere forvaltningsrevisjonen med en eierskapskontroll.

2.1 Identifiserte risikoer og aktuelle tema for forvaltningsrevisjon

I denne tabellen oppsummerer vi de identifiserte områdene for forvaltningsrevisjon fra risiko- og vesentlighetsvurderingen. Se også vedlegg 1 for en nærmere beskrivelse av tema som kan være aktuelle for forvaltningsrevisjon.

Område/hendelse	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon
Kompetanse og rekruttering	- Hvordan Haugesund kommune arbeider med å sikre riktig kompetanse i organisasjonen generelt, og spesielt innenfor områdene hvor det er særlig rekrutteringsutfordringer. - Hvordan kommunen arbeider med å omstille arbeidskraften de har.
Beredskap, hendelser og katastrofer	- Hvordan beredskapen er organisert, og videre vurdere om den er tilstrekkelig. - Hvordan kommunen arbeider med IT-sikkerhet og digital beredskap. - Evaluerings av kommunen sin håndtering av pandemien i 2020.
Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima	- Vurdere kommunen sitt planverk og policyer for miljø- og klimaarbeid. - Hvordan kommunen setter mål til miljø og klima, og hvordan de jobber med å oppnå disse målene.
Opplæring i skolen	- Spesialundervisning – ivaretagelse av elevenes rettigheter. - Særskilt norsk opplæring – ivaretagelse av elevenes rettigheter. - Implementering av ny opplæringslov. - Forskjeller mellom skolene knyttet til opplæring og fagmiljø.
Sikkerhet i hjemmetjenesten	- System og rutiner for å sikre de ansattes sikkerhet. - Vurdering av kommunens kartlegginger, risikoanalyser og risikovurderinger av de ansattes sikkerhet/brukere som kan utøve vold. - Gjennomføring av turnusordning og tilgjengelig kompetanse på jobb.
Enhet for psykisk helse og rus	- Vurdere hvorvidt kommunen sikrer at personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. - Vurdere enhetens internkontroll knyttet til utdeling av legemiddelassisterte midler. - Kommunens oppfølging av tunge rusmisbrukere. - Samarbeid mellom involverte offentlige institusjoner, herunder kommune og spesialisthelsetjeneste.

Område/hendelse	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon
Psykisk helse blant barn og unge	- Vurdere hvorvidt kommunen sikrer at barn og unge med psykiske plager/lidelser får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. - Vurdering av omorganiseringen av tjenestene. - Kompetanse og kapasitet. - Overgang fra tjenester som barn i oppvekstsektoren til tjenester i Enhet for psykisk helse og rus som voksen.
Investeringer	- Vurdere kommunens etablerte systematikk i arbeidet med investeringsprosjekter. - Vurdere enkelte av kommunens investeringsprosjekter, om gjennomføring er i samsvar med etablerte standarder for god prosjektstyring og kommunen sine egne systemer.
Funksjonshemmedes levekår	- Vurdere hvordan funksjonshemmedes levekår er i Haugesund kommune. - Hvordan kommunen følger funksjonshemmede opp.
Sykefravær	- Vurdere hvordan kommunen følger sykefravær opp, inkludert HRs rolle i prosessen. - Kommunens oppfølging av ansatte ved sykefravær. - Risikovurderinger av sykefravær og arbeidsmiljø. - Hvordan sykefravær påvirker tjenestekvaliteten.
Vann og avløp	- Hvordan kommunen følger opp kvaliteten på drikkevannet. - System og rutiner for å følge opp kvaliteten på drikkevannet. - Internkontroll.
Sykel- og trafiksikring	- Etterlevelse av retningslinjer og anbefalinger for trafiksikkerhet ved utbygging av sykkelveier. - Bruk av tildelte midler i utbygging av sykkelveier.
Personvern og informasjonssikkerhet	- Hvordan kommunen ivaretar personvernlovgivningen på overordnet- og sektornivå. - Vurdere kommunen sin implementering av personvernlovgivningen. - Vurdere prosessene knyttet til personvern og informasjonssikkerhet ved implementering av nye løsninger. - Vurdere om man har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i organisasjonen som skal forvalte løsningene.
Opplæringsloven § 9a	- System for å sikre et godt psykososialt skolemiljø. - Forskjeller mellom skolene knyttet til skolemiljø. - Kommunens oppfølging av det psykososiale skolemiljøet ved skolene.
Offentlige anskaffelser	- System og rutiner for offentlige anskaffelser. - Etterlevelse av regelverket. - Kompetanse om offentlige anskaffelser i organisasjonen.
Ansettelsesprosesser	- System og rutiner for ansettelser. - Etterlevelse av regelverket.
Tilskudd til frivillige organisasjoner	- Etterlevelse av regelverk ved tildeling av tilskudd. - Samsvar mellom retningslinjer for utdelt tilskudd og bruk av tilskudd.
Skader, vold og trusler oppvekst	- Vurdere hvordan kommunen følger opp risikoen for skader, vold og trusler i oppvekstsektoren. - Hvordan kommunen følger opp utagerende barn og unge.
Karmsund Havn IKS	- Vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierne. - Vurdere selskapets etablerte systematikk i arbeidet med investeringsprosjekter.

Område/hendelse	Aktuelle tema for forvaltningsrevisjon
Haugaland Kraft AS	Vurdere enkelte av selskapets investeringsprosjekter, om gjennomføring er i samsvar med etablerte standarder for god prosjektstyring og selskapets sine egne systemer.
	- Vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierne. - Internkontroll.
Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS	- Vurdere hvordan selskapet etterlev krav i regelverket og fra eierkommunene. - Hvordan selskapet sikrer og unngår ulovlig kryss-subsidiering mellom den lovpålagte delen og næringsdelen av selskapet.
Krisesenter Vest IKS	- Hvordan selskapet forvalter oppgavene selskapet har fått tildelt fra eierkommunene. - Vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierkommunene. - Vurdere internkontrollen i selskapet.

2.2 Prioritering av område for forvaltningsrevisjon

Med utgangspunkt i risiko- og vesentlighetsvurderingen prioriterer kommunestyret følgende område for forvaltningsrevisjon i perioden 2020-2024, i prioritert rekkefølge:

XX

I tillegg prioriterer kommunestyret følgende område, i uprioritert rekkefølge:

XX

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen, i samsvar med kommuneloven § 23-3.

Vedlegg 1 Utredning om tema for forvaltningsrevisjon

Strategisk risiko

Kompetanse og rekruttering

En forvaltningsrevisjon kan se på hvordan Haugesund kommune arbeider med å sikre riktig kompetanse i organisasjonen generelt, og spesielt innenfor områdene hvor det er særlig rekrutteringsutfordringer. Herunder hvilke tiltak de har iverksatt for å tiltrekke seg arbeidskraft, og hvordan disse tiltakene blir fulgt opp. En forvaltningsrevisjon vil også kunne evaluere hvordan kommunen arbeider med å omstille den arbeidskraften de har, med tiltak for kompetanseutvikling og tiltak knyttet til heltidsstillinger.

Beredskap, hendelser og katastrofer

En forvaltningsrevisjon kan gå gjennom hvordan beredskapen i kommunen er organisert, og videre vurdere om den er tilstrekkelig. En forvaltningsrevisjon kan også se på hvordan kommunen arbeider med IT sikkerhet og digital beredskap. Ved pågående arbeid med risiko- og vesentligvurdering er Norge rammet av en pandemi. Det kan være relevant å gjennomføre en forvaltningsrevisjon i perioden som evaluerer kommunen sin håndtering av pandemien i 2020.

Mangelfull måloppnåelse knyttet til miljø og klima

En forvaltningsrevisjon på temaet kan gå gjennom og vurdere kommunen sine planer og policyer for miljø- og klimaarbeid. Herunder hvordan kommunen setter mål knyttet til miljø og klima. Videre kan en forvaltningsrevisjon vurdere hvordan kommunen jobber med å oppnå disse målene.

Operativ risiko

Opplæring i skolen

En forvaltningsrevisjon på temaet kan vurdere hvordan Haugesund kommune ivaretar elevenes rettigheter tilknyttet spesialundervisning og særskilt norsk opplæring. Herunder kan man se på hvordan regelverket praktiseres, hvordan elevenes behov dekkes og samsvar mellom vedtak og tilbud. Videre kan en forvaltningsrevisjon se på hvordan kommunen har implementert den nye opplæringsloven som p.t er på høring. En forvaltningsrevisjon kan også se på forskjeller mellom skolene knyttet til opplæring og fagmiljø.

Det kan være hensiktsmessig å se på temaet ny opplæringslov noe ute i perioden etter at denne er implementert i organisasjonen.

Sikkerhet i hjemmetjenesten

I en forvaltningsrevisjon kan en vurdere hjemmetjenestens system og rutiner for å sikre de ansattes sikkerhet. Videre kan en se på hvordan kommunen kartlegger og gjennomfører risikoanalyser og risikovurderinger av de ansattes sikkerhet og brukere som potensielt kan utøve vold. En forvaltningsrevisjon kan også se på hvordan hjemmetjenestens turnusordning og tilgjengelige kompetanse på jobb legger til rette for sikkerhet i tjenesten.

Enhet for psykisk helse og rus

En forvaltningsrevisjon innenfor rus og psykisk helse kan vurdere hvorvidt kommunen sikrer at personer med psykiske plager/lidelser og/eller rusavhengighet får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. Herunder vil det være relevant å se på tildeling og samordningen av tjenestene og videre om tjenestene som kommunen tilbyr treffer brukergruppen. Videre kan det være relevant å vurdere hvordan man sikrer at overgangen mellom de ulike etatene i kommunen ivaretar brukerne.

En forvaltningsrevisjon kan videre vurdere enhet for psykisk helse og rus sin internkontroll knyttet til utdeling av legemiddelassisterte midler. En forvaltningsrevisjon kan også vurdere kommunens oppfølging av tunge rusmisbrukere. Samarbeid mellom involverte offentlige institusjoner, herunder kommune og spesialisthelsetjeneste, kan også være et tema for forvaltningsrevisjon.

Psykisk helse blant barn og unge

Tema for forvaltningsrevisjon innenfor psykisk helse blant barn og unge kan være hvorvidt kommunen sikrer at barn og unge med psykiske plager/lidelser får et helhetlig og koordinert tjenestetilbud. Videre kan en forvaltningsrevisjon vurdere kommunens omorganisering av tjenesten, og kompetanse og kapasitet i tjenesten etter omorganisering. Det kan også være relevant å vurdere hvordan man sikrer overgangen mellom tjenestetilbud i oppvekstsektoren som barn til tjenestetilbud i Enhet for psykisk helse og rus (helse og omsorg) som voksen.

Det kan være hensiktsmessig å gjennomføre forvaltningsrevisjon om temaet noe uti perioden da kommunen er i prosess knyttet til å omorganisere tjenesten.

Investering

En forvaltningsrevisjon som ser på kommunen sin styring av investeringsprosjekt kan vurdere kommunens systematikk i arbeidet med investeringsprosjekter. Videre kan det være aktuelt å gjennomgå enkelte av kommunens investeringsprosjekter for å vurdere om gjennomføring er i samsvar med etablerte standarder for god prosjektstyring og kommunen sine egne systemer.

Funksjonshemmedes levekår

Et forvaltningsrevisjonsprosjekt kan vurdere hvordan funksjonshemmedes levekår er i Haugesund kommune. Videre kan en forvaltningsrevisjon se på hvordan kommunen følger funksjonshemmede opp.

Sykefravær

En forvaltningsrevisjon kan vurdere hvordan kommunen følger sykefravær opp, inkludert HRs rolle i denne prosessen. Videre kan man se på hvordan kommunen følger opp ansatte ved sykefravær. En

forvaltningsrevisjon kan også se på hvordan kommunen gjennomfører risikovurderinger av sykefravær og arbeidsmiljø. Man kan også se på hvordan sykefravær påvirker tjenestekvaliteten.

Vann og avløp

Innenfor dette området kan en forvaltningsrevisjon kartlegge hvordan kommunen følger opp kvaliteten på drikkevannet. Videre kan en forvaltningsrevisjon vurdere kommunen sitt system og rutineverk samt internkontroll i oppfølgingen av kvaliteten på drikkevannet.

Sykkel- og trafikksikring

En forvaltningsrevisjon kan se på hvordan retningslinjer og anbefalinger for trafikksikkerhet etterleves ved utbygging av sykkelveier. Videre kan en forvaltningsrevisjon se på hvordan tildelte midler brukes i utbygging av sykkelveier.

Regulatorisk risiko

Personvern og informasjonssikkerhet

Innenfor dette området vil det kunne være interessant å gjennomføre en forvaltningsrevisjon i høve hvordan kommunen ivaretar informasjonssikkerheten og personvernlovgivingen. Her vil det kunne være interessant å vurdere hvilke styringssystem som er etablert i kommunen. Videre vil det være hensiktsmessig å gå inn i enkelte sektorer for å vurdere hvordan dette blir ivaretatt nedover i organisasjonen. Både helse- og omsorgssektoren og oppvekstsektoren håndterer en stor mengde personsensitive data. Det kan også være relevant å vurdere hvordan personvern og informasjonssikkerhet ivaretas ved implementering av nye løsninger. Videre kan det være relevant å vurdere om man har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse i de delene av organisasjonen som skal forvalte løsningene.

Opplæringsloven § 9a

En forvaltningsrevisjon kan se på skolene sine system for å sikre et godt psykososialt skolemiljø. Her kan man blant annet se på skolene sitt forebyggende arbeid, og system for å fange opp elever som ikke har et trygt og godt skolemiljø. Videre kan en se på hvordan kommunen følger opp det psykososiale skolemiljøet ved skolene. En forvaltningsrevisjon kan også se på om det er eventuelle forskjeller mellom skolene knyttet til system for å sikre et godt psykososialt skolemiljø.

Offentlige anskaffelser

I en forvaltningsrevisjon kan det være aktuelt å vurdere i hvilken grad kommunen har etablert system og rutiner for offentlige anskaffelser som sikrer etterlevelse av regelverket og oppfølging av kontrakt. Videre vil det kunne være relevant å velge ut enkelte eksempel og vurdere hvordan anskaffelsesregelverket og kontraktsoppfølgingen fungerer i praksis. En forvaltningsrevisjon kan også se på kompetansen om offentlige anskaffelser i organisasjonen, herunder i tjenestene.

Ansettelsesprosesser

En forvaltningsrevisjon kan vurdere kommunens system og rutiner for ansettelser. Videre kan forvaltningsrevisjon se på i hvilken grad dette sikrer etterlevelse av regelverket, relatert til eksempelvis ekstern utlysning, fortrinnsrett, midlertidige ansettelser og diskriminering.

Tilskudd til frivillige organisasjoner

Innenfor dette området kan en forvaltningsrevisjon vurdere om kommunen tildeler tilskudd i tråd med regelverket. Videre kan en forvaltningsrevisjon se på om tilskudd blir brukt i tråd med retningslinjene for tilskuddet.

Skader, vold og trusler oppvekst

En forvaltningsrevisjon kan vurdere hvordan kommunen følger opp risikoen for skader, vold og trusler i oppvekstsektoren. Videre kan en se på hvordan kommunen følger opp utagerende barn og unge.

Forvaltningsrevisjon i selskap

I dette kapitelet presenterer vi selskapene som er vurdert som særlig interessante for forvaltningsrevisjon. Vurderingen er også her basert på risiko og vesentlighet. Det kan vurderes å gjennomføre en eierskapskontroll av selskapet i forbindelse med en eventuell forvaltningsrevisjon.

Karmsund Havn IKS

I en forvaltningsrevisjon av Karmsund havn IKS kan det være relevant å vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierkommunene. Videre kan en forvaltningsrevisjon vurdere selskapets etablerte systematikk i arbeidet med investeringsprosjekter. Man kan også se på enkelte av selskapets investeringsprosjekter, og vurdere om gjennomføringen av disse er i samsvar med etablerte standarder for god prosjektstyring og selskapets sine egne systemer.

Haugaland Kraft AS

En forvaltningsrevisjon av Haugaland Kraft AS kan vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierkommunene. Videre kan en forvaltningsrevisjon se på selskapets internkontroll. Her kan man vurdere hvilke overordnede føringer som er etablert for internkontroll, herunder føringer for kvalitetssystemet, styrende dokumentasjon og avvikshåndtering.

Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS

I en forvaltningsrevisjon av Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS kan det være relevant å vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierkommunene. Det kan videre være relevant å se på hvordan selskapet sikrer og unngår ulovlig kryss-subsidiering mellom den lovpålagte delen og næringsdelen av virksomheten.

Krisesenter Vest IKS

Det kan være relevant å gjennomføre en forvaltningsrevisjon som vurderer hvordan selskapet forvalter oppgavene selskapet har fått tildelt fra eierkommunene. En forvaltningsrevisjon kan også vurdere hvordan selskapet etterlever krav i regelverket og fra eierkommunene. Videre kan en forvaltningsrevisjon vurdere internkontrollen i selskapet.

Vedlegg 2

Om forvaltningsrevisjon

Formål med forvaltningsrevisjon

Det går fram av kommuneloven § 23-2 at kontrollutvalget skal se til at det blir gjennomført forvaltningsrevisjon av kommunen og fylkeskommunen sin virksomhet og av selskap som kommunen har eierinteresser i.

Formålet med forvaltningsrevisjon er å gjennomføre systematiske undersøkelser av den kommunale virksomheten rettet mot økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyret sine vedtak og forutsetninger.

Forvaltningsrevisjoner skal gi kommunestyret relevant informasjon om effekten av offentlige tiltak og skal bidra til å gi kommunestyret et bedre grunnlag for å treffe vedtak, eventuelt endre tidligere vedtak. Forvaltningsrevisjoner skal bidra til en bedre og mer effektiv forvaltning.

Gjennomføring av forvaltningsrevisjoner

Gjennomføring og rapportering av forvaltningsrevisjon skal skje i samsvar med god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området (NKRF sin RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon).

Forvaltningsrevisjoner kan for eksempel omfatte undersøkelser om:

- a) forvaltningen bruker ressurser til å løse oppgaver som samsvarer med kommunestyrets vedtak og forutsetninger,
- b) forvaltningen sin ressursbruk og virkemidler er effektive i forhold til målene som er på området,
- c) regelverk blir etterlevd,
- d) forvaltningen sine styringsverktøy og virkemidler er tjenlige,
- e) beslutningsgrunnlaget fra administrasjonen til de politiske organ samsvarer med offentlige utredningskrav,
- f) resultat i tjenesteproduksjonen er i tråd med kommunestyret sine forutsetninger og/eller om resultat for virksomheten er nådd.

Forvaltningsrevisjon kan vinkles ut fra en eller flere analysetyper. Valg av problemstillinger og revisjonskriterier bør sees i sammenheng med hvilke analysetyper som blir valgt i forvaltningsrevisjonsprosjekt. Eksempel på ulike analyser er:

Analysetype	Beskrivelse
Mål- og resultatanalyser	Med fokus m.a. på effekter og virkninger av virksomhet, sett i forhold til formål og målsettinger.
System- og prosessanalyser	Med fokus m.a. på internkontroll, sikkerhetsaspekt, prosessuelle rutiner og prosedyrer (throughput); om disse er tilfredsstillende sett i forhold til krav som gjelder.
Produktivitet og effektivitetsanalyser	Med fokus m.a. på forholdet mellom input og output; forholdet mellom innsatsfaktorer og resultat.
Compliance analyser	Analyser med spesielt fokus på samsvar mellom de facto utføring og pålagte krav/rammevilkår.
Induktive analyser	Analyser med spesielt fokus på opplevde eller potensielle problemområde.

Tabell 1: Eksempel på ulike analyser som kan gjennomføres i forvaltningsrevisjon.

Forvaltningsrevisjon er et egnet virkemiddel for å undersøke alle sider ved kommunal virksomhet.

Kontakt oss**Harald Sylta****Partner****T** +47 40 63 96 66**E** harald.sylta@kpmg.no**Magnus Nedrelid Heggen****Associate****T** +47 90 02 49 60**E** magnus.heggen@kpmg.nokpmg.no

Plan for eierskapskontroll

2020-2024
Haugesund kommune

September 2020

www.kpmg.no

Forord

Kontrollutvalget i Haugesund kommune gav i møtet 26.11.2019 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurdering og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for perioden 2020-2024. Planen for eierskapskontroll er fundert i en analyse av risiko- og vesentlighet på forholdene i kommunen. Det blir her lagt fram plan for eierskapskontroll med risiko- og vesentlighetsvurderingen som vedlegg. Planen skal bli vedtatt av kommunestyret.

Formålet med planen er å peke ut områder innenfor Haugesund kommune sitt eierskap som skal prioriteres for eierskapskontroll.

Dette er en plan for perioden 2020-2024.

I planen er det foreslått at kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å foreta endringer og omprioriteringer i planen. Slik tilgang til å delegere går fram av kommuneloven §23-4 om forvaltningsrevisjon¹.

---

¹ Lov av 22. juni 2018 om kommuner og fylkeskommuner.

Innhold

1. Bakgrunn og formål	1
1.1 Bakgrunn	1
1.2 Formål	1
1.3 Metode	1
2. Tema for eierskapskontroll	2
2.1 Resultat av analyse og arbeidsmøte	2
2.2 Identifiserte selskap og aktuelle tema for eierskapskontroll	2
2.3 Prioritering av område for eierskapskontroll	2
Vedlegg 1 Utredning av tema for eierskapskontroll	4
Vedlegg 2 Om eierskapskontroll	5

1. Bakgrunn og formål

1.1 Bakgrunn

Etter § 23-4 andre ledd i kommuneloven skal kontrollutvalget «... *minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.*»

Kontrollutvalget i Karmøy kommune gav i møtet 26.11.2019 KPMG oppdraget med å bidra i arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen og plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll.

1.2 Formål

Formålet med plan for eierskapskontroll er å prioritere områder som kan være aktuelle for eierskapskontroll i planperioden 2020-2024.

1.3 Metode

Som det går fram av kommuneloven § 23-4 skal plan for eierskapskontroll være basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunen sin virksomhet. Risiko- og vesentlighetsvurderingen for Haugesund kommune er vedlagt planen og utgjør grunnlaget for framlegget av denne planen. Beskrivelsen av metode for gjennomføring av risiko- og vesentlighetsvurderingen går fram av vedlegget.

2. Tema for eierskapskontroll

2.1 Resultat av analyse og arbeidsmøte

Kontrollutvalget har prioritert selskap for eierskapskontroll med grunnlag i en risiko- og vesentlighetsvurdering, som ligger vedlagt. Prioriteringen er blant annet gjort ut fra fire overordnede forutsetninger:

- ✓ Identifisering av selskapsform (AS, IKS, mv.)
- ✓ Eierskap; kommunen sin eierdel i selskap
- ✓ Formål med selskapet
- ✓ Økonomi

2.2 Identifiserte selskap og aktuelle tema for eierskapskontroll

Område/selskap	Aktuelle tema for eierskapskontroll
Generell eierstyring	- Hvordan Haugesund kommune som helhet gjennomfører sin eierstyring. - Hvordan kommunen sikrer at selskapene etterlever regelverk og kommunen sine krav til selskapene sitt samfunnsansvar. - Oppfølging av virksomheter som yter kommunale tjenestetilbud og som er organisert utenom den kommunale forvaltningen.
Haugaland Kraft AS	- Hvordan kommunen følger opp selskapet. - Hvordan kommunen følger opp avkastningen fra selskapet.
Karmsund Havn IKS	Hvordan kommunen følger opp selskapet.
Haugaland Vekst IKS	Vurdere hvordan kommunen sikrer at det regionale næringsarbeidet blir ivarettatt i samsvar med Haugesund sine mål.
Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS	Vurdere kommunen sin oppfølging av selskapet.
Universitetsfondet for Rogaland AS	Vurdere hvordan kommunen har lyktes med den nye eierstrategien der man har som formål å komme tettere på selskapet.

2.3 Prioritering av område for eierskapskontroll

Med utgangspunkt i risiko- og vesentlighetsvurderingen prioriterer kommunestyret følgende områder for eierskapskontroll i perioden 2020-2024, i prioritert rekkefølge:

XX

I tillegg prioriterer kommunestyret følgende område, i uprioritert rekkefølge:

Xx

Kommunestyret delegerer myndighet til kontrollutvalget til å gjøre endringer i planen, i samsvar med kommuneloven § 23-4.

UTKAST

Vedlegg 1 Utredning av tema for eierskapskontroll

Generell eierstyring

Det kan være relevant å gjennomføre en eierskapskontroll som vurderer hvordan Haugesund kommune som helhet gjennomfører sin eierstyring. Her kan det være hensiktsmessig å gjennomgå hvilke system kommunen har etablert for eierstyring og hvordan dette gjennomføres i praksis. Videre kan det være relevant å se på hvilke prosesser kommunen har etablert opp mot regelverk og etablerte anbefalinger, som styrevalg, likestilling, etc. Videre kan en vurdere hvordan kommunen sikrer at selskapene etterlever regelverk og kommunen sine krav til selskapene sitt samfunnsansvar. En eierskapskontroll kan også vurdere hvordan kommunen følger opp virksomheter som yter kommunale tjenestetilbud og som er organisert utenom den kommunale forvaltningen.

Haugaland Kraft AS

En eierskapskontroll av Haugaland Kraft AS kan vurdere hvordan kommunen følger opp selskapet og videre hvordan kommunen følger opp avkastningen fra selskapet.

Karmsund Havn IKS

En eierskapskontroll kan gjennomføres av Karmsund Havn for å vurdere hvordan kommunen følger opp selskapet.

Haugaland Vekst IKS

En eierskapskontroll kan gjennomføres for å vurdere hvordan kommunen sikrer at det regionale næringsarbeidet blir ivaretatt i samsvar med Haugesund kommune sine mål.

Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS

En eierskapskontroll kan gjennomføres for å vurdere kommunen sin oppfølging av selskapet.

Universitetsfondet for Rogaland AS

En eierskapskontroll kan gjennomføres for å vurdere hvordan kommunen har lyktes med den nye eierstrategien der man har som formål å komme tettere på selskapet.

Vedlegg 2 Om eierskapskontroll

Formål med eierskapskontroll

Det går frem av kommuneloven § 23-2 at kontrollutvalget blant annet skal se til at det blir gjennomført eierskapskontroll av kommunen sine eierinteresser i selskap.

Formålet med eierskapskontroll er å kontrollere om den som utøver kommunen sine eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Eierskapskontroll skal bidra til å ta i vare kommunen sin kontroll over virksomheter som er organisert i selskap.

I kommuneloven som tredde i kraft høsten 2019 er ikke begrepet «selskapskontroll» videreført. Begrepet «eierskapskontroll» er derimot videreført, med betydningen kontroll av forvaltningen av kommunen sine eierinteresser i selskap. Tidligere var «frivillig/utvidet» forvaltningsrevisjon i selskap omfattet av samme forskrift som eierskapskontroll. I den nye kommuneloven skal derimot forvaltningsrevisjon i selskap inngå i plan for forvaltningsrevisjon.

Gjennomføring av eierskapskontroll

Gjennomføring og rapportering av eierskapskontroll skal skje i forhold til god kommunal revisjonsskikk og etablerte og anerkjente standarder på området (NKRF sin veileder i selskapskontroll)².

I følge kommuneloven § 23-6 kan kontrollutvalget kreve de opplysningene som er nødvendige for å gjennomføre sin kontroll fra:

- a) interkommunale selskap etter IKS-loven
- b) interkommunale politiske råd
- c) kommunale oppgavefellesskap
- d) aksjeselskap der kommunen aleine eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskap direkte eller indirekte eier alle aksjer.

Ved gjennomføring av eierskapskontroll vil relevante lover og forskrifter, kommunestyret sine vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring være viktige revisjonskriterier.

² Veileder i selskapskontroll – med vekt på eierskapskontroll. Denne er fra høsten 2018, men vil bli oppdatert i samsvar med ny kommunelov.

Kontakt oss**Harald Sylta****Partner****T** +47 40 63 96 66**E** harald.sylta@kpmg.no**Magnus Nedrelid Heggen****Associate****T** +47 90 02 49 60**E** magnus.heggen@kpmg.nokpmg.no

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnr
Kontrollutvalget	22.09.20	27/20
Kontrollutvalget	04.02.20	04/20

Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	216	

OPPDATERT PLAN FOR ORIENTERING OM ENHETENE OG KOMMUALE SELSKAPER

Sekretariatets forslag til vedtak:

Haugesund kontrollutvalg vedtar følgende oppdaterte plan for orienteringer fra administrasjonen og kommunale selskaper:

- 22.09.20 Rogaland Revisjon IKS og Risiko- og vesentlighetsanalyser og forslag til planer v/KPMG
- 20.10.20 ..... – kommunalt selskap
- 17.11.20 ..... – kommunalt selskap
- 1. møte 2021 organisasjon og stab v/kommunedirektøren
- 2. møte 2021 tjenesteområdet kultur, idrett og frivillighet v/kommunaldirektør Næsse
- 3. møte 2021 tjenesteområdet oppvekst v/kommunaldirektør Auestad

Tidsrammen settes til 30-40 minutter inkludert tid for spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn slik listen over kommunale ledere er satt opp dersom den som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Bakgrunn

Haugesund kontrollutvalg gjorde følgende vedtak i møtet 04.02.20, sak 04/20:

Haugesund kontrollutvalg vedtar følgende plan for orienteringer fra administrasjonen og kommunale selskaper:

- 17.03.20 workshop i regi av KPMG
- 12.05.20 organisasjon og stab v/kommunedirektøren
- 09.06.20 presentasjon av Risiko- og vesentlighetsanalyser og forslag til planer v/KPMG
- 25.08.20 tjenesteområdet kultur, idrett og frivillighet v/kommunaldirektør Næsse
- 22.09.20 xxx – kommunalt selskap
- 20.10.20 tjenesteområdet oppvekst v/kommunaldirektør Auestad
- 17.11.20 xxx – kommunalt selskap

Tidsrammen settes til 30-40 minutter inkludert tid for spørsmål.

Sekretariatet gis fullmakt til å invitere i en annen rekkefølge enn slik listen over kommunale ledere er satt opp dersom den som inviteres ikke har anledning til å stille i det aktuelle møtet.

Det har blitt gjort endringer i planen underveis, blant annet på grunn av koronasituasjonen. I møtet 25.08.20 deltok Karmsund Havn IKS og orienterte om selskapet.

Sekretariatet foreslår derfor å oppdaterer planen. Utvalget må ta stilling til om de ønsker å forsyve på den opprinnelige planen eller gjøre andre endringer.

Saksorientering

Kontrollutvalget var i forrige periode svært fornøyd med å få orienteringer om driften av kommunen og hva som skjedde innen de ulike etatene og stab/støttefunksjonen. Medlemmene mente dette var nyttig og lærerikt. Flere kommunale selskaper ble også invitert. Utvalget vedtok en plan for orienteringene i møtet 29.11.16.

Kontrollutvalget kan invitere enhver leder eller ansatt, der man på generell basis ber dem redegjøre for sitt arbeidsområde ved å orientere om driften, hvilke rammevilkår man arbeider under m.m.

Kommunedirektøren er øverste leder og den personen i administrasjonen som kontrollutvalget skal forholde seg til. Alle invitasjoner går derfor via kommunedirektøren, som tar stilling til om vedkommende for det aktuelle arbeidsområdet skal møte for å orientere på hans vegne. Etter reglementet for kontrollutvalget kan ansatte også bli innkalt for å orientere om en sak eller gi opplysninger i konkrete tilfelle. Kommunedirektøren skal da være orientert om det.

Utvalget invitert i forrige periode følgende kommunale selskaper: Haugesund Stadion AS, Karmsund Havn IKS, Haugaland Vekst IKS, Haugaland Kraft AS, Haugesund Teater AS, AS Haugaland Industri, Haugesund kommunale pensjonskasse og Haugaland Interkommunale Miljøverk IKS (HIM). To av selskapene (Karmsund Havn IKS og Haugaland Vekst IKS) ble invitert ved to forskjellige anledninger.

Dersom noen av utvalgsmedlemmene har innspill eller spesielle ønsker om emne og spørsmål i forbindelse med orienteringene bør disse meldes til sekretariatet i forkant.

Fra Haugesund kommune sin administrative organisering har sekretariatet hentet følgende fra kommunens nettside:

ORGANISASJONSKART

Fra og med 1.1.2016 gjelder organisering som skissert under. Et overordnet organisasjonskart over rådmannen og rådmannens ledergruppe som består av fem kommunaldirektører.

Utvalget må ta stilling til hvem de ønsker å invitere og forslag til datoer. Sekretariatet har laget et forslag, men dette kan endres. Det kan også bli endringer dersom foreslått tidspunkt ikke skulle passe for dem som blir invitert.

Aksdal, 15.09.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

SAKSGANG		
Utvalg	Møtedato	Saksnummer
Kontrollutvalget	22.09.20	28/20
Saksansvarlig:	Arkivkode:	Arkivsak:
Odd Gunnar Høie	033	

REFERAT- OG ORIENTERINGSSAKER 22.09.20

Sekretariatets forslag til vedtak:

Referatsakene 36 – 38 blir tatt til orientering.

Saksvedlegg:

- 36. Statusrapport pr. september 2020
- 37. «Henvendelser til kontrollutvalget» fra Veileder for sekretariat for kontrollutvalg- FKT
- 38. FKT – medlemsinformasjon september 2020

Saksorientering:

Sakene blir lagt frem for kontrollutvalget til orientering.

Aksdal, 15.09.20

Odd Gunnar Høie
Seniorrådgiver/utvalgssekretær

Kontrollutvalget - statusoversikt pr. september 2020

Saker fra bestilling til behandling i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Tidsbruk	Status	Ferdig dato	Merknader
Barnevern	09.06.20	320 timer	Under utarbeidelse	Februar 2021	
Risiko- og vesentlighets vurdering	26.11.19	140 timer	Under utarbeidelse	22.09.20	
Plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll	26.11.19			20.10.20	
Selskapskontroller					

Saker under politisk behandling eller til oppfølging i kontrollutvalget

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i bystyret	Planlagt oppfølg.	Merknad
Rutiner for beboermidler og ansettelsesforhold	11.06.19	26.11.19	05.02.20	25.08.20/ 09.09.20	250 timer
Selskapskontroller					

Avsluttede prosjekter

Forvaltningsrevisjoner	Bestilt	Behandlet i KU	Behandlet i bystyret	Fulgt opp i KU/BST	Merknader
Vedlikehold av kommunale bygg	08.05.18	27.11.18/ 29.01.19	13.03.19	04.02.20/ 04.03.20	Avsluttet
Samarbeidet om brann og redning på Haugalandet	30.10.18	14.05.19/ 27.08.19	12.06.19/ 16.10.19	Ingen oppfølging	Avsluttet
Legemiddelhåndtering	24.10.17	06.03.18/ 08.05.18	13.06.18	29.01.19/ 13.03.19	Avsluttet
Internkontroll og byggesaksbehandling	29.11.16	09.05.17	14.06.17	28.11.17/ 31.01.18	Avsluttet
Opplæringstilbud til minoritetsspråklige elever	08.02.16	30.08.16	19.10.16	06.06.17/ 06.09.17	Avsluttet
Selskapskontroller					
Karmsund Havn IKS	30.01.18	05.06.18/ 28.08.18	17.10.18	27.08.19/ 16.10.19	Avsluttet

HENVENDELSER TIL MEDLEMMER AV KONTROLLUTVALGET

Følgende er hentet fra «Veileder for sekretariat for kontrollutvalg» utarbeidet av FKT i 2019:

7. Henvendelser til kontrollutvalget

De fleste kontrollutvalg får henvendelser fra innbyggere eller andre aktører som mener de har en sak for kontrollutvalget. I utgangspunktet er det slik at kontrollutvalget ikke har plikt til å behandle andre enn de saker som det får deg forelagt fra kommunestyret eller der det fremgår av lov og forskrift. Dette innebærer at kontrollutvalget må vurdere om en henvendelse hører inn under kontrollutvalgets oppgaver og om kontrollutvalget vil prioritere saken.

Når sekretariatet lager saksfremlegg på grunnlag av henvendelser, bør det framgå under «saksopplysninger» hva henvendelsen dreier seg om. Det kan også være behov for at sekretariatet innhenter flere opplysninger før henvendelsen legges fram for kontrollutvalget. Sekretariatet kan videre gi sin vurdering av om henvendelsen faller inn under utvalgets kompetanseområde eller ikke.

Sekretariatet bør ikke hente inn informasjon for selv å vurdere sannhetsinnholdet i henvendelsen. Eventuell informasjon som sekretariatet innhenter (for eksempel i en oppfølgingssamtale med den som har sendt henvendelsen) bør bare benyttes som grunnlag for å vurdere om, og hvordan henvendelsen bør følges opp. Noen henvendelser, for eksempel tips om misligheter, er det opplagt at kontrollutvalget bør gå videre med. Andre er mer generelle og mangelfulle, og det kan være vanskelig å følge opp. Hvis kilden er ukjent eller ikke ønsker å gi utfyllende opplysninger, bør sekretariatet ta med i vurderingen om kontrollutvalget bør ta henvendelsen til orientering uten videre oppfølging. Sekretariatet kan også diskutere med utvalget om kontrollutvalget bør gi KU-leder mandat til å gjøre slike vurderinger før henvendelsene legges fram.

Sekretariatet bør involveres både for å bidra med faglige råd, og for holde oversikt med hva som skal arkiveres. Et forslag til vedtak fra sekretariatet om å undersøke saken videre bør inneholde en beskrivelse av det som skal undersøkes og hvem som bør foreta undersøkelsen. Fokuset bør være på systemkontroll.

Det er viktig å huske på at kontrollutvalget ikke er et klageorgan, og at det derfor ikke behandler klager på vedtak som har vært til administrativ behandling og det fortsatt finnes andre klagemuligheter som ikke er prøvd. I slike tilfeller er det naturlig å vise til rett klageinstans (klagenemnder, fylkesmannen, sivilombudsmannen etc.). Det er også viktig at kontrollutvalget ikke behandler saker som kan bære preg av politisk omkamp.

Grensen mellom hva som er en ordinær henvendelse og en varslings etter arbeidsmiljølovens bestemmelser, kan være vanskelig å dra. For å unngå at kontrollutvalget risikerer å møte seg selv i døren dersom det på et senere tidspunkt skal gjennomføres en forvaltningsrevisjon som omfatter kommunens varslingsrutiner, bør varslingsaker etter arbeidsmiljøloven håndteres i tråd med kommunens egne varslingsrutiner. Kontrollutvalget bør påse at kommunen har slike rutiner og at KU ikke selv tillegges en rolle i kommunens rutiner for behandling av varslings.

Arbeidsmiljøloven kapittel 2 A inneholder et eget kapittel om varslings. Bestemmelsene gjelder arbeidstakers rett til å si fra om kritikkverdige forhold, vernet mot gjengjeldelse, arbeidsgivers rutiner (intern varslings) og taushetsplikt for offentlig myndighet, f.eks. kontrollutvalgssekretariatet, som mottar varsel fra ansatt (ekstern varslings). Dersom varselet kommer fra andre enn en arbeidstaker, dvs. det ikke foreligger et ansettelsesforhold, gjelder ikke arbeidsmiljøloven. Sekretariatet bør likevel behandle slik informasjon med varsomhet.

Til FKTs medlemmer

Nytt fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

- Adgang til å ha alle lukkede møter som fjernmøter, inkludert møter som skal lukkes på grunnlag av taushetsplikt
Kommunal- og moderniseringsdepartementet har mottatt skriftlige og muntlige henvendelser om eventuell forlengelse av den midlertidige fjernmøteforskriften, som opphørte 1. august 2020. Flere av henvendelsene gjelder særlig adgangen til å ha alle lukkede møter som fjernmøter, inkludert møter som skal lukkes på grunnlag av taushetsplikt. I «Lov om midlertidige unntak fra kommuneloven og lov om interkommunale selskaper», foreslår departementet at folkevalgte organer kan holde fjernmøter også i de tilfellene møtene skal lukkes. Departementet foreslår også at organer i interkommunale selskap skal kunne holde fjernmøter og benytte elektronisk signatur på møteprotokollene. FKT har avgitt høringsuttalelse. [Du kan lese høringsuttalensene her](#)

Det kan være verdt å lese høringsuttalelsen fra kontrollutvalget i Bergen. Den inneholder blant annet en beskrivelse av gode tiltak og rutiner for lukking av fjernmøter.

- Rettslig avklaring av kombinasjon av fysiske møter og fjernmøte for enkelte representanter
Asker kommune har bedt om en rettslig avklaring av kombinasjonen av fysiske møter og fjernmøte for enkelte representanter. Når enkelte representanter kan delta digitalt, mens resten av organets medlemmer sitter fysisk samlet i et møtelokale, er det *ikke* et alminnelig (fysisk) møte i kommunelovens forstand, men et fjernmøte etter lovens § 11-7. [Her kan du lese hele svaret fra departementet.](#)
- Rettslig avklaring av kombinasjon av fysiske møter og fjernmøte for revisor og sekretær
Kontrollutvalgsssekretariatet for Romsdal stilte spørsmål til Fylkesmannen i Møre og Romsdal om et møte må defineres som fjernmøte dersom revisor deltar via digitale verktøy. [Svaret fra fylkesmannen](#) er at det da ikke er å betrakte som et fjernmøte. FKT og NKRF har i fellesskap sendt en henvendelse til departementet om hvordan dette stiller seg hvis kontrollutvalget møter samlet i et fysisk møte, men sekretariatet deltar digitalt. Hvilken status etter kommuneloven vil et slikt møte få – fysisk møte eller fjernmøte? Vi har ikke mottatt svar ennå.

Tidligere lovtolkninger fra departementet finner du på medlemssidene [«Spørsmål og svar»](#) (krever pålogging), eller på departementets side: [Tolkningsuttalelser om kommuneloven 2018](#)

Kurs og konferanser

Kontrollutvalgslederskolen 27.-28. oktober 2020, Gardermoen

KU-lederskolen er fullbooket og flere står på venteliste. Styret gjør løpende vurderinger av smittesituasjonen. Det er ennå 5 uker til, og ting kan endre seg både til det bedre og til det verre. Alle som har meldt seg på vil få nærmere informasjon om arrangementet og smitteverntiltak. Du kan lese mer om [hotelllets smitteverntiltak](#) her.

Noter dere dato og sted for samlinger og konferanser våren 2021:

- [Sekretariatskonferansen 16.-17. mars 2021, Lillestrøm](#)
- [Fagkonferansen 1.-2. juni 2021, Ålesund](#)

Veiledere

- Håndbok for Internkontroll i sekretariatene
Vi takker for innsendte høringsvar fra sekretariatene. Arbeidsgruppen vil legge fram et nytt utkast til styremøtet 27. oktober. Da vil styret også ta stilling til tilbakemeldingene om behovet for en mal for risikovurderinger.

- Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet
Arbeidsgruppen som arbeider med denne veilederen har mandat til å utarbeide en mal for innhold og format på kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen. Vi tar sikte på at malen tas i bruk for uttalelsen til regnskapsåret 2020, dvs. våren 2021. Det betyr at arbeidsgruppen tar sikte på være ferdig med malen/veilederen innen utgangen av 2020. Veilederen vil bli presentert i et webinar i fm. høringsrunden senere i høst. Det kommer nærmere informasjon om det.

Annet faglig påfyll

Etikkonferansen avholdes i år digitalt den 22. september kl. 10.00 - 13.00 i regi av Kommunal og Moderniseringsdepartementet og TI-Norge

Dilemmasamling for kommuner og fylkeskommuner (KS, TI-Norge) 24 eksempler for refleksjon om etikk og antikorrupsjon i kommuner og fylkeskommuner

Styret

Styret hadde møte i Oslo 24. august. Tre av styremedlemmene deltok digitalt. Styret tok opp det forrige styrets styreevaluering og hadde en god diskusjon på forventningsavklaringer. Strategiplanen var hovedsaken på møtet. Protokollen fra møtet er lagt ut på *medlemssiden* (krever pålogging). Styret har sitt neste styremøte på Gardermoen 27 oktober. Da fortsetter styret med strategiarbeidet.

Nye medlemmer

Vi har fått to nye medlemmer i august og september: Velkommen til Hammerfest og Nordre Follo. Vi satser på å fortsette rekrutteringen utover høsten.

Bruk hjemmesiden vår! *www.fkt.no* Følg oss også på *twitter* og *facebook* De av dere som ønsker *tilgang til medlemssidene* kan sende en e-post til *fkt@fkt.no* for å få tildelt passord. Dette gjelder *alle* utvalgsmedlemmer. Send oss gjerne en e-post hvis du har noen gode tips eller hvis det er noe du lurer på.

FKT ønsker alle en koranfri høst!